

Tommi Sirviö

**AMMATTIKORKEAKOULUJEN
TKI-TOIMINNAN EU-RAHOITUS**
Tapaus: Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu
Oy

Opinnäytetyö

Tekniikan ylempi ammattikorkeakoulututkinto

Projekti- ja myyntijohtamisen koulutus (ylempi AMK)

2024

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tutkintonimike	Insinööri (ylempi AMK)
Tekijä/Tekijät	Tommi Sirviö
Työn nimi	Ammattikorkeakoulujen TKI-toiminnan EU-rahoitus Tapaus: Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu Oy
Toimeksiantaja	Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu Oy
Vuosi	2024
Sivut	43 sivua, liitteitä 9 sivua
Työn ohjaaja	Matti Koivisto

TIIVISTELMÄ

Ammattikorkeakoulujen tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta (TKI) on voimakkaasti riippuvaista EU-rakennerahastojen rahoituksesta. Viime vuosina TKI-projekteista on rahoitettu 50 % rakennerahastojen kautta, loput muulla rahoituksella.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia ammattikorkeakoulujen TKI-toiminnan EU-rahoitusta ja sen vaikutuksia henkilöstöön ja TKI-projekteihin. Tutkimuksen kohteena oli Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu ja sen Digitaalinen talous -yksikkö.

Työn kirjallisuuskatsauksessa perehdyttiin ammattikorkeakoulujen rahoitukseen ja TKI-toimintaan sekä hallinnoiviin viranomaisiin. Tapaustutkimuksena oli Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun (Xamk) digitaalisen talouden vahvuusala. Tutkimus koostui sekä laadullisesta että määrällisestä tutkimuksesta, jotka sisälsivät henkilöstöhaastatteluja ja kyselyn. Tulosten perusteella esitettiin toimenpide-ehdotuksia digitaalisen talouden vahvuusalan kehittämiseksi sekä näkemyksiä tulevalle ohjelmakaudelle 2028–2035. Keskeisimmät suositukset yksikön omaan toimintaan liittyivät strategiseen ennakointiin, yrityskumppanien kansainvälisyysvalmiuksien kehittämiseen sekä henkilöstön työsuhteiden jatkuvuuden varmistamiseen.

Asiasanat:

Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta (TKI), EU-hankkeet, ammattikorkeakoulu, rakennerahastot, strategia

Degree title	Master of Engineering
Author (authors)	Tommi Sirviö
Thesis title	EU funding for RDI activities in universities of applied sciences Case: Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu Oy
Commissioned by	Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu Oy
Time	2024
Pages	43 pages, 9 pages of appendices
Supervisor	Matti Koivisto

ABSTRACT

The research, development, and innovation (RDI) activities of Universities of Applied Sciences are strongly dependent on funding from EU Structural Funds. In past years 50% of RDI projects have been financed by these Funds, the rest has come from other funding sources.

The purpose of this thesis was to study the EU funding of RDI activities at Universities of Applied Sciences and its effects on their personnel and RDI projects. The focus of the study was on South-Eastern Finland University of Applied Sciences and its Digital Economy unit.

In the literature review the funding of universities of applied sciences, RDI activities, and the managing authorities were discussed. The case study focused on the Digital Economy specialization area of the South-Eastern Finland University of Applied Sciences (Xamk). The research included both qualitative and quantitative methods, consisting of staff interviews and a survey. Based on the results, recommendations were made for the development of the Digital Economy and views were provided for the EU program 2028–2035. The key recommendations for the unit's own operations were related to strategic foresight, developing the international readiness of business partners, and ensuring the continuity of employment contracts for the staff.

Keywords:

Research, development and innovation (RDI), EU projects, university of applied sciences, structural funds, strategy

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	AMMATTIKORKEAKOULUJEN RAHOITUS JA TKI-TOIMINTA.....	7
2.1	Opetus- ja kulttuuriministeriö.....	7
2.2	Ammattikorkeakoulujen TKI-toiminta.....	8
2.2.1	TKI-toiminnan tarkoitus ja tavoitteet.....	9
2.2.2	Ammattikorkeakoulujen TKI-toiminnan kehitys.....	10
2.2.3	TKI-toiminnan rahoitus.....	10
3	RAKENNERAHASTOT JA NIITÄ HALLINNOIVAT VIRANOMAISET.....	11
3.1	Ohjelma: Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2017.....	11
3.1.1	Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR).....	12
3.1.2	Euroopan sosiaalirahasto (ESR+).....	13
3.1.3	Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (JTF).....	14
3.2	Hallintoviranomainen työ- ja elinkeinoministeriö.....	14
3.3	Rahoittavat viranomaiset.....	14
3.3.1	Maakuntaliitot.....	15
3.3.2	ELY-keskukset.....	18
3.3.3	Ruokavirasto.....	20
3.4	KEHA-keskus.....	20
4	TYÖN TOIMEKSIANTAJAN, TAVOITTEIDEN JA MENETEMIEN ESITTELY.....	20
4.1	Opinnäytetyön toimeksiantaja.....	21
4.1.1	Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun TKI-toiminta ja -yksiköt.....	22
4.1.2	Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun TKI-viranomaisyhteistyö.....	22
4.2	Opinnäytetyön tavoitteet.....	23
4.3	Käytettävät menetelmät.....	23
5	HENKILÖSTÖHAASTATTELUJEN JA -KYSelyn TOTEUTUS JA TULOKSET.....	24
5.1	Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun vararehtorin haastattelu.....	24
5.2	Digitaalinen talous -vahvuusala.....	25

5.2.1	Tutkimusjohtajan haastattelu	26
5.2.2	Kysely projektihenkilöstölle	28
6	RAHOITTAJATAHOJEN HAASTATTELUT	30
6.1	Kymenlaakson liitto	31
6.2	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus	31
7	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	32
7.1	Rakennerahastot, viranomaiset ja TKI-toiminta	32
7.2	Valmistautuminen seuraavaan EU-ohjelmakautteen 2028–2035	33
7.3	EU:n koheesiopolitiikka ja kansalliset TKI-panostukset	35
7.4	Digitaalinen talous: osaaminen ja rekrytointi	36
8	YHTEENVETO	37
	LÄHTEET	40

LIITTEET

Liite 1. Haastateltavat: johtaja ja vararehtori Kalevi Niemi, Xamk TKI ja palvelut

Liite 2. Haastateltava: tutkimusjohtaja, Digitaalinen talous

Liite 3. Kysely: Digitaalinen talous -yksikön projektihenkilöstö

1 JOHDANTO

Lakisääteinen TKI-toiminta (tutkimus, kehitys, innovaatio) on tutkintokoulutuksen ohella yksi ammattikorkeakoulujen päätehtävistä, jolla edesautetaan koulutusten sisältöjen uudistamista ja ajantasaisuutta - näin TKI-toiminnasta hyötyvät siis myös yritykset ja muut organisaatiot.

TKI-toiminta tarkoittaa yleensä erilaisia tutkimusprojekteja, jotka saavat rahoitusta EU:lta. Tämän opinnäytetyön toimeksiantajan Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun (Xamk) TKI-toiminta on jaettu yhteentoista eri tutkimusyksikköön. Xamk toimii Kymenlaakson maakunnassa Kotkan ja Kouvolan kampuksilla sekä Etelä-Savon maakunnassa Mikkelin ja Savonlinnan kampuksilla, mikä tekee toiminnasta maantieteellisesti laajaa.

Xamk saa Suomessa eniten EU-rahoitusta TKI-toimintaan verrattuna muihin ammattikorkeakouluihin, mikä tekee siitä Suomen vaikuttavimman ammattikorkeakoulujen TKI-toiminnassa. Xamkin TKI-toiminta on organisoitu neljään vahvuusalueeseen: metsä, ympäristö ja energia, logistiikka ja merenkulku, digitaalinen talous sekä kestävä hyvinvointi.

Xamkin TKI ja palvelut -yksikön johtajan haastattelun pohjalta valittiin digitaalisen talouden vahvuusala tutkimuksen kohteeksi. Tämän opinnäytetyön päätaivoitteena on selvittää uuden ohjelmakauden vaikutusta valittuun vahvuusalaan, jonka toiminta on voimakkaasti riippuvaista uuden ohjelmakauden rahoituksen toteutumisesta. Erityisesti tarkastellaan, miten uusi ohjelmakausi vaikuttaa henkilöstön osaamiseen ja toimenkuviin.

Tämä opinnäytetyö koostuu sekä laadullisesta että määrällisestä tutkimuksesta. Tietoa kerätään kahdella tavalla: ensin selvitetään digitaalinen talous - vahvuusalan tutkimusjohtajalta rakennerahastojen merkitystä vahvuusalan toimintaan. Haastattelun pohjalta valmistellaan henkilöstölle tehtävä kyselypohja (laadullinen tutkimus). Henkilöstön kyselyssä kysytään heidän osaamisestaan rakennerahastohankkeissa sekä toimenkuviin ja työsuhteisiin liittyvistä asioista.

Haastattelujen ja kyselyn pohjalta laaditaan vahvuusalalle toimenpide-ehdotuksia toiminnan kehittämiseksi uudella ohjelmakaudella sekä annetaan näkemyksiä myös tulevasta ohjelmakaudesta. Tulevan ohjelmakauden näkemyksiä pyritään selvittämään haastattelemalla Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen Rakennerahastot-yksikön päällikköä sekä Kymenlaakson maakuntaliiton edustajaa, koska tavoitteena on saada näkemyksiä sekä toiveita tulevasta EU-politiikasta ja alueellisista tarpeista. Haastatteluissa ja kyselyssä keskitytään tulevan ohjelmakauden painotuksiin, prioriteetteihin ja rahoitusmahdollisuuksiin.

Opinnäytetyö koostuu 8 luvusta ja sen rakenne on seuraava: Kirjallisuuskatsauksen luvussa 2 perehdytään ammattikorkeakoulujen rahoitukseen ja TKI-toimintaan. Tämä jälkeen luvussa 3 esitellään EU:n rakennerahastot ja niitä hallinnoivat viranomaiset. Erityistä huomiota kiinnitetään uuteen ohjelmakauden "Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2017" ja kolmen rakennerahaston seitsemään toimintalinjaan. Luvussa 4 esitellään toimeksiantaja sekä käydään läpi työn tavoitteet ja käytettävät menetelmät. Työn toteutusvaihe alkaa luvussa 5, jossa käydään läpi haastattelututkimuksen ja kyselyn toteutukset. Luvussa 6 raportoidaan haastatteluiden ja kyselyn tulokset, minkä jälkeen työn johtopäätökset ja pohdinta esitetään luvussa 7. Työ päättyy luvun 8 yhteenvehtoon.

2 AMMATTIKORKEAKOULUJEN RAHOITUS JA TKI-TOIMINTA

Tässä luvussa tutustutaan opetus- ja kulttuuriministeriön asemaan korkeakoulujen päärahoittajana ja valvojana. Luvussa käsitellään myös TKI-toiminnan merkitystä Suomen tuottavuudelle sekä vuonna 2020 julkaistun TKI-tiekartan ja vuonna 2023 avatun TKI.fi-verkkosivuston rooleihin TKI-toiminnan tiedon jakamisessa ja ennakoinnissa.

2.1 Opetus- ja kulttuuriministeriö

Ammattikorkeakoulujen rahoitus tulee suurimmaksi osaksi opetus- ja kulttuuriministeriöltä, joka myös ohjaa ja valvoo korkeakoulujen toimintaa. Joka vuosi eduskunta päättää budjetissa, kuinka paljon ammattikorkeakouluille yhteensä

osoitetaan rahoitusta. Esimerkiksi vuoden 2024 talousarvioesityksessä valtion rahoitus ammattikorkeakoulujen toimintaan on 1 000 824 000 euroa, josta 914 616 000 euroa on ammattikorkeakoulujen perusrahoitusta (Valtion talousarvioesitys 2024). Perusrahoitus jakautuu ammattikorkeakoulujen kesken suoriteperusteisesti kuvassa 1 olevan rahoitusmallin perusteella. Voimassa oleva rahoitusmalli on sopimuskaudelle v. 2021–2024 (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2024b).

Kuva 1. Ammattikorkeakoulujen rahoitusmalli 2021–2024 (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2019)

2.2 Ammattikorkeakoulujen TKI-toiminta

Ammattikorkeakoululain (14.11.2014/932, 4. §) mukaan ammattikorkeakoulun tehtävänä on:

[...] antaa työelämän ja sen kehittämisen vaatimuksiin sekä tutkimukseen, taiteellisiin ja sivistyksellisiin lähtökohtiin perustuvaa korkeakouluopetusta ammatillisiin asiantuntijatehtäviin ja tukea opiskelijan ammatillista kasvua.

Ammattikorkeakoulun tehtävänä on lisäksi harjoittaa ammattikorkeakouluopetusta palvelevaa sekä työelämää ja aluekehitystä edistävää ja alueen elinkeinorakennetta uudistavaa soveltavaa

tutkimustoimintaa, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa sekä taiteellista toimintaa.

Tässä opinnäytetyössä keskitytään tarkastelemaan laissa määriteltyä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa (TKI), joka viittaa järjestelmälliseen toimintaan tiedon lisäämiseksi ja uusien sovellusten löytämiseksi. Tähän toimintaan kuuluvat perustutkimus, soveltava tutkimus sekä kehitystyö (Tilastokeskus s.a.).

2.2.1 TKI-toiminnan tarkoitus ja tavoitteet

TKI-toiminnan merkityksestä Suomen tuottavuuden parantamiseksi on merkittävä: vuonna 2021 julkaistun parlamentaarisen TKI-työryhmän loppuraportin mukaan arviolta noin kaksi kolmasosaa tuottavuudesta syntyy innovaatioiden ansiosta. TKI-työryhmä jatkoi toimintaansa valtioneuvoston asettamana vuonna 2022, ja yhtenä työryhmän toiminnan merkittävänä tuloksena voidaan mainita 1.1.2023 voimaan tullut T&K-rahoituslaki, jonka tavoitteena on nostaa tutkimus- ja kehittämismenot neljään prosenttiin bruttokansantuotteesta vuoteen 2030 mennessä (Valtioneuvosto 2021).

Ammattikorkeakoulut ovat lakisääteisesti velvoitettuja harjoittamaan TKI-toimintaa, joka tukee työelämää, aluekehitystä ja edistää alueen elinkeinorakenteen uudistumista ja kilpailukykyä. Tämä toiminta kattaa myös taiteellisen toiminnan. Vuonna 2023 Suomessa toimii 24 ammattikorkeakoulua, joista 22 toimii opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla.

Ammattikorkeakoulujen TKI-toiminta on monipuolista, laaja-alaista ja soveltavaa tutkimusta uusien innovaatioiden käytännön sovelluksiin ja tuotteiden kehittämiseen. Projektit voivat vaihdella yksittäisten organisaatioiden kanssa tehtävästä kehitystyöstä suuriin tutkimushankkeisiin. Ammattikorkeakoulujen TKI-toiminta tuottaa uutta tietoa, sovelluksia, palveluita ja tuotteita, josta hyötyvät sekä paikalliset toimijat että koko yhteiskunta (TKI.fi s.a.; Opetus- ja kulttuuriministeriö 2024a).

2.2.2 Ammattikorkeakoulujen TKI-toiminnan kehitys

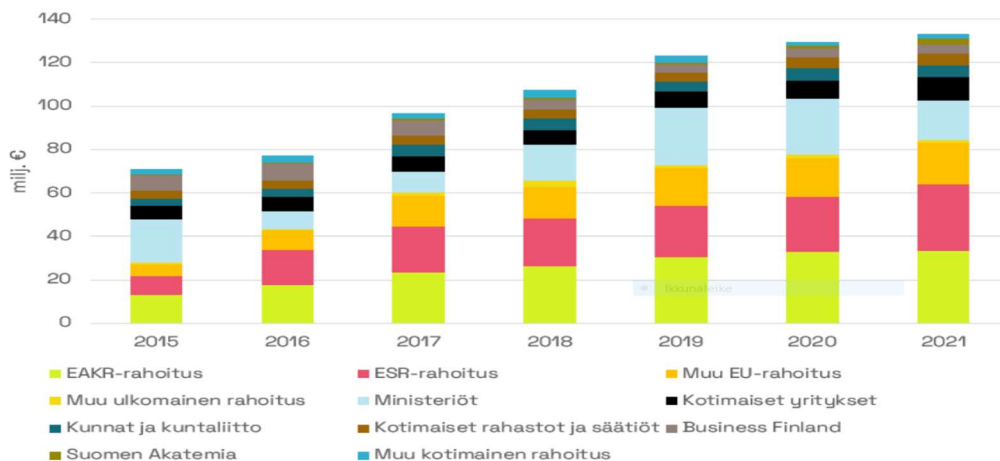
Keväällä 2020 julkaistiin ensimmäinen kansallinen tutkimuksen, kehittämisen ja innovaatioiden tiekartta, jolla määriteltiin TKI-toiminnan kehittämiskohteet. Tiekarttaa on tarkoitus päivittää vuosittain. Tiekartan toiminnan yksi tärkeimpiä tavoitteita on tehdä laadukasta ennakointia TKI-kentälle (Valtioneuvosto 2020).

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry, joka on ammattikorkeakoulujen yhteistyöfoorumi, on perustanut helmikuussa 2023 TKI.fi -sivuston, jossa on ensimmäistä kertaa Suomen ammattikorkeakoulujen toiminta yhdessä osoitteessa. Sivusto toimii tietopankkina ja TKI-toiminnan koontisivustona TKI-toiminnasta kiinnostuneille kumppaneille (TKI.fi s.a.; Arene s.a.)

2.2.3 TKI-toiminnan rahoitus

Ammattikorkeakoulujen TKI-järjestelmän merkittävimpana muutoksena rahoituksessa oli AMK-uudistus vuosina 2014–2015, josta lähtien ulkopuolisen tutkimusrahoituksen määrä on kasvanut. Opetus- ja kulttuuriministeriön teettämän ammattikorkeakoulu-uudistusta koskevan loppuraportin mukaan vuosina 2015–2018 ulkopuolisen rahoituksen kasvu oli 37 %. Uudistuksen myötä TKI-toimintaa voidaan rahoittaa järjestöjen, EU:n rakennerahastojen ja yksityisten toimijoiden osuuksilla (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2019).

Vuodesta 2015 alkaen vuoteen 2021 ulkopuolisen TKI-rahoituksen määrä on kaksinkertaistunut 71 miljoonasta eurosta 134 miljoonaan euroon. Toisaalta ulkopuolisen rahoituksen kasvaessa ammattikorkeakoulut ovat joutuneet myös lisäämään lähes samassa suhteessa omaa perusrahoitustaan. Ammattikorkeakoulujen ulkopuolinen rahoitus koostuu suurimmaksi osaksi EU-rahoituksesta, jonka suurimmat rahoituslähteet ovat olleet Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR) ja Euroopan sosiaalirahasto (ESR) - näiden yhteinen osuus vuoden 2021 TKI-rahoituksesta oli noin 48 % (64 miljoonaa euroa), kuva 2. (TKI.fi s.a.).

Kuva 2. Ulkoisen TKI-rahoituksen määrä 2015–2021 (TKI.fi 2023)

3 RAKENNERAHASTOT JA NIITÄ HALLINNOIVAT VIRANOMAISET

Tässä luvussa esitellään EU:n rakennerahastot sekä viranomaiset, jotka ovat keskeisissä rooleissa ammattikorkeakoulujen TKI-rahoituksessa: työ- ja elinkeinoministeriö, maakuntaliitot, ELY-keskus, Ruokavirasto ja KEHA-keskus. Luvussa kerrotaan lisäksi EU:n alue- ja rakennepolitiikan "Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027" -ohjelmasta ja sen rahastoista: EAKR, ESR+ ja JTF. Luvussa käsitellään myös Etelä-Savon ja Kymenlaakson maakuntien strategioita, jotka ohjaavat EU:n rakennerahastorahojen käyttöä näissä maakunnissa.

3.1 Ohjelma: Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027

EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman nimi on Suomessa Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027. Ohjelma tukee mm. elinkeino- ja työllisyyspolitiikkaa sekä lieventää ilmasto siirtymästä johtuvia haitallisia vaikutuksia. Ohjelmassa on seitsemän toimintalinjaa, joista kolme on Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR), kolme Euroopan sosiaalirahasto (ESR+) ja yksi Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (JTF). Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027-ohjelmassa painopisteitä ovat kestävä kehitys, sukupuolten tasa-arvo, yhdenvertaisuus, digitaalisuus, kansainvälistyminen, ilmastonmuutos ja innovatiivisuus. EAKR-rahoituksesta 35 % keskittyy ilmastotoimenpiteisiin (Rakennerahastot s.a.).

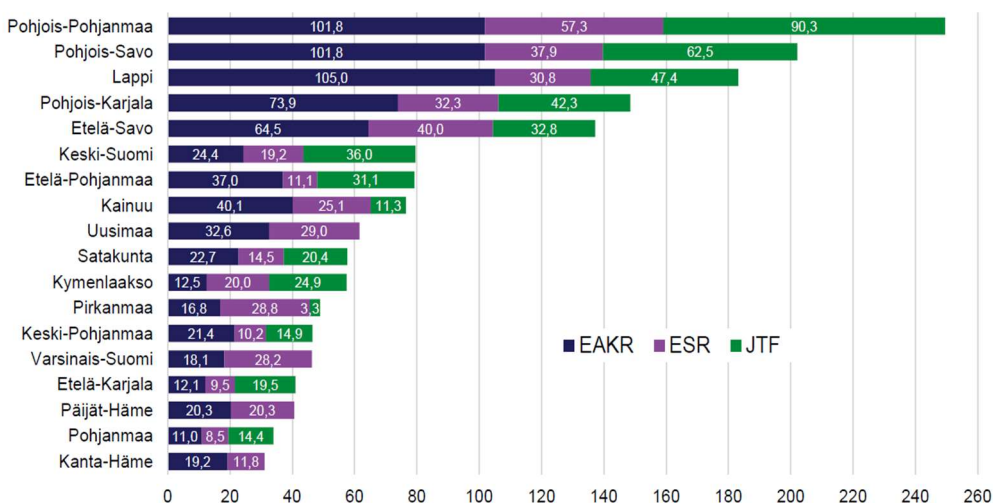
Oikeudenmukaisen siirtymän tyylistä rahastoa (JTF) ei ole ollut aiemmillä ohjelmakausilla. Tällä rahastolla tuetaan turpeesta luopumista monipuolistamalla elinkeinorakennetta (Rakennerahastot 2023).

EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelma-asiakirjassa on kirjattu ESR+-, EAKR- ja JTF-toimintalinjojen tiettyihin erityistavoitteisiin merkittäviä TKI-tavoitteita, jotka liittyvät mm. korkeakoulujen TKI-toimintoihin - esim. elinkeinoelämälähtöinen innovaatiotoiminta, kiertotalous ja digitalisaatio sekä TKI-intensiteetin kasvua koskevia tavoitteita alueittain (Rakennerahastot 2021).

Kuvassa 3 on kuvattu rakennerahastojen jako maakunnittain. Xamk toimii Etelä-Savon ja Kymenlaakson maakunnissa. Etelä-Savolla rahoitusosuus on yhteensä 137,8 miljoonaa euroa ja Kymenlaaksolla yhteensä 57,4 miljoonaa euroa. Rahat jaetaan periaatteella euroa per asukas. Rahanjaossa käytetään alueellisia painotuksia, esim. harvan asutuksen alueille (Itä- ja Pohjois-Suomi) jaetaan enemmän rahaa per asukas kuin muille alueille (Työ- ja elinkeinoministeriö 2021).

Maakunnittainen indikatiivinen rahanjako rahastoittain 2021–2027

EU-osuudet, milj. euroa (käyvät hinnat)

Kuva 3. EU-rahojen jakaminen maakunnittain (Uusiutuva ja osaava Suomi 2021)

3.1.1 Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR)

Euroopan aluekehitysrahastosta myönnetään ilmastonmuutoksen hillintään ja ilmastonmuutoksen sopeuttamiseen sekä ympäristöön ja liikenteeseen liittyviin kehittämis- ja investointihankkeisiin.

Tästä rahastosta myönnetään myös yritysten toimintaympäristön kehittämiseen liittyviin selvitys- ja kehittämishankkeisiin sekä alueiden kehittämistä, kestäväää kasvua ja elinvoimaa edistäviin kehittämishankkeisiin ja niihin sisältyviin investointeihin (Rakennerahastot 2021).

EAKR:n toimintalinjat ovat:

- **Innovatiivinen Suomi**, jonka tavoitteena on kiihdyttää pk-yritysten ja kilpailukykyä. Lisäksi voidaan hyödyntää kansalaisten, yritysten ja julkisen hallinnon avuksi digitalisaation mahdollisuuksia
- **Hiilineutraali Suomi**, joka puolestaan pyrkii parantamaan energiatehokkuutta ja edistämään kiertotaloutta ja ennakointia ilmastonmuutoksen vaikutuksiin.
- **Saavutettavampi Suomi**, joka tukea pk-yritysten toimintaa Itä- ja Pohjois-Suomessa kehittämällä paikallista tieliikenneinfrastruktuuria.

3.1.2 Euroopan sosiaalirahasto (ESR+)

Euroopan sosiaalirahastosta myönnetään työllisyyden ja osaamisen sekä sosiaalisen osallisuuden tukemiseen liittyviin kehittämishankkeisiin (Rakennerahastot 2021).

Tästä rahastosta myönnetään myös vähävaraisten aineellisen avun hankkeisiin ja sen toimintalinjoja ovat:

- **Työllistävä osaava ja osallistava Suomi**, joka pyrkii tukemaan työllisyyttä, osaamista, työelämän kehittämistä, jatkuvaa oppimista ja joustavia koulutuspolkuja.
- **Sosiaalisten innovaatioiden Suomi**, jonka tavoitteena on tukea lastensuojelun asiakkaiden elämäntilannetta ja selviytymistä.
- **Aineellista puutetta torjuva Suomi**, jonka tarkoituksena on auttaa heikommassa asemassa olevia tarjoamalla tukea elintarvikkeiden ja perustarvikkeiden hankintaan.

3.1.3 Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (JTF)

Oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta myönnetään tukea ilmastonmuutoksen hillintään ja ilmastonmuutoksen sopeuttamiseen sekä ympäristöön ja liikenteeseen liittyviin kehittämis- ja investointihankkeisiin.

Tästä rahastosta myönnetään myös tukea työllisyyden, osaamisen ja sosiaalisen osallisuuden tukemiseen liittyviin kehittämishankkeisiin (Rakennerahastot 2021).

JTF-rahastossa on vain yksi toimintalinja, joka on **Oikeudenmukaisen siirtymän Suomi**. Tämän linjan tavoitteena on edistää alueellisesti oikeudenmukaista siirtymistä turpeenkäytöstä, monipuolistamalla elinkeinoja, sopeuttamalla alaan liittyvää työvoimaa ja vähentämällä ympäristöhaittoja.

3.2 Hallintoviranomainen työ- ja elinkeinoministeriö

Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) toimii Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 ohjelman hallintoviranomaisena, eli TEM vastaa ohjelman tavoitteiden toteutuksesta. TEM myös valvoo välittävien toimielinten, eli rahoittavien viranomaisten, toimintaa kehittämishankkeisiin (Rakennerahastot 2021).

Valtioneuvosto päättää TEM:n esittämät vuosittaiset talousarvioissa budjetoitujen rakennerahastojen ja valtion rahoitusosuuksien myöntämisvaltuudet alueittain. Nämä päätökset mahdollistavat varojen käytön erilaisissa hankkeissa ja ohjelmissa, jotka tukevat Suomen kehitystä ja osallistumista EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmaan (Valtioneuvosto 2024a).

3.3 Rahoittavat viranomaiset

Suomessa Rakennerahastojen ns. välittävinä eliminä toimivat maakuntaliitot, ELY-keskukset ja ruokavirastot. Nämä toimijat myöntävät siis hanketukea EAKR-, ESR+- ja JTF-rahastoista (Rakennerahastot 2021).

3.3.1 Maakuntaliitot

Maakuntien liitot vastaavat aluekehittämisen strategisesta kokonaisuudesta ja maakunnan yleisestä kehittämisestä, tässä ovat mm. korkeakoulut tärkeässä roolissa yhdessä muiden tahojen kanssa. Maakuntien strategiaa toteutetaan maakuntaohjelmalla ja maakuntakaavalla. Nykyiset maakuntaohjelmat on laadittu ajalle 2022–2025, eli ne ajoittuvat osaltaan käynnissä olevalle ohjelmakaudelle 2021–2027. Maakuntaohjelmissa on kirjattu maakuntien EU-rahoitukset rahastoittain sekä maakuntakohtaiset ohjelmapainotukset (Työ- ja elinkeinoministeriö 2024a).

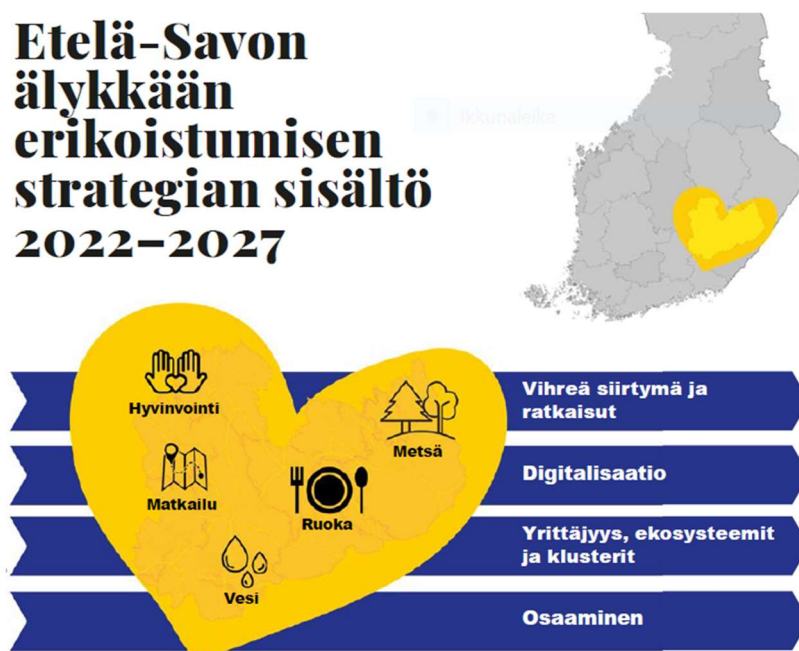
Maakuntaliitot myöntävät tukea alueiden kehittämistä, kestävää kasvua ja elinvoimaa edistäviin kehittämishankkeisiin ja niihin sisältyviin investointeihin (Kohdat 3.2. ja 3.4 EAKR- ja JTF-rahastot).

Seuraavat maakuntaliitot toimivat rahoittavina viranomaisina, eli välittävinä eliminä: Etelä-Suomessa Etelä-Karjalan liitto ja Uudenmaan liitto. Itä-Suomessa Etelä-Savon liitto, Pohjois-Karjalan liitto ja Pohjois-Savon liitto. Länsi-Suomessa Etelä-Pohjanmaan liitto, Keski-Pohjanmaan liitto, Keski-Suomen liitto, Pirkanmaan liitto, Pohjanmaan liitto, Satakuntaliitto ja Varsinais-Suomen liitto. Pohjois-Suomessa Pohjois-Pohjanmaan liitto, Lapin liitto ja Kainuun liitto. (Rakennerahastot 2024a). Seuraavaksi kuvataan kahden maakuntaliiton eli Etelä-Savon ja Kymenlaakson strategiat, jotka ohjaavat kyseisten maakuntien liittojen rahoituspäätöksiä.

Etelä-Savon älykkään erikoistumisen strategia 2022–2027

Etelä-Savon Maakuntaohjelma 2022–2025 on valmisteltu samanaikaisesti Etelä-Savon älykkään erikoistumisen strategian kanssa. Strategian painopisteet ohjaavat EU:n rakennerahastorahojen käyttöä maakunnassa. Strategian painopisteitä ovat kuvan 4 mukaisesti hyvinvointi, metsä, matkailu ruoka, ja vesi. Lämpileikkaavia teemoja ovat vihreä siirtymä ja ratkaisut, digitalisaatio, yrittäjyys, ekosysteemit ja klusterit sekä osaaminen (Etelä-Savon maakuntaliitto 2022).

Etelä-Savon älykkään erikoistumisen strategian sisältö 2022–2027

Kuva 4. Etelä-Savon älykkään erikoistumisen strategia 2022–2027 (Etelä-Savon maakuntaliitto 2022)

Vuonna 2023 valmistunut Etelä-Savon TKI-tiekartta 2030 on ensimmäinen maakunnallinen TKI-toimenpide Suomessa. Tiekartan tavoitteena on nostaa maakunnan TKI-panostukset neljään prosenttiin alueen bruttokansantuotteesta vuoteen 2030 mennessä – kuten kansallisessa tavoitteessa. Tiekartta toteutettiin Etelä-Savon maakuntaliiton rahoittamana AKKE-hankkeena 1.12.2022 – 30.6.2023 (Etelä-Savon maakuntaliitto 2023a; Etelä-Savon maakuntaliitto 2023b).

TKI-tiekartta muuttaa maakunnan älykkään erikoistumisen strategian toimenpiteet käytännön teoiksi. Tiekartassa on sitoutettu ns. ”joukkueenjohtajiksi” maakunnan eri toimijoita tavoiteltaviin muutoksiin. Xamk on mukana yrittäjyyttä kehittävässä sekä EU -ja TKI-rahoitusta edistävissä kokoonpanoissa. Kuvassa 5 on esitetty Etelä-Savon TKI-tiekartta, jossa on esitetty joukkueenjohtajien lisäksi kipupisteet, tavoiteltavat muutokset ja ratkaisut.

TIIVISTELMÄ: 5 pääteemaa ja 10 ratkaisua

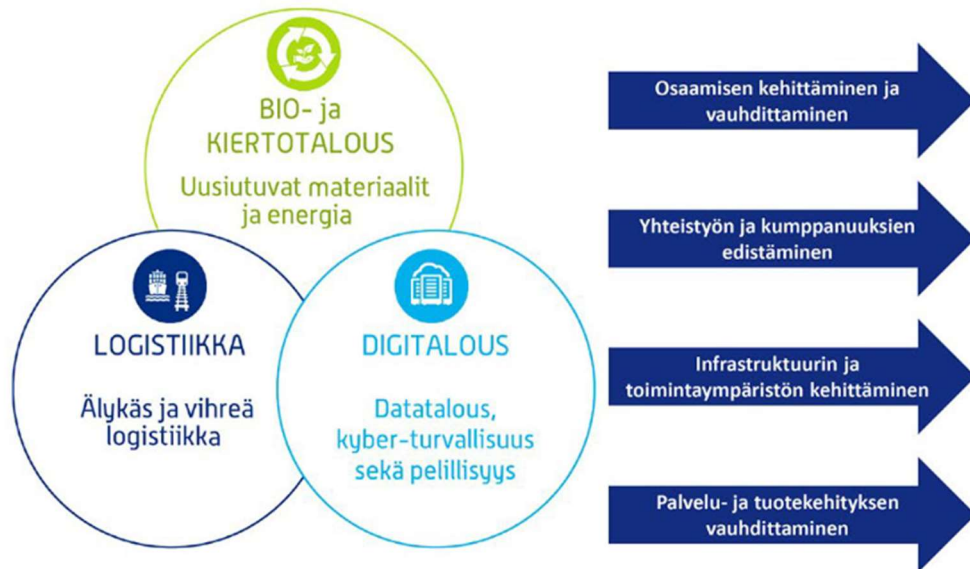
KIPUPISTEET	TAVOITELTAVA MUUTOS	RATKAISUT	"JOUKKUEENJOHTAJA"
<ul style="list-style-type: none"> T&K-toimintaan ei panosteta riittävästi. TKI-toiminnan merkitys ei näy ja kuulu, eikä maakunnassa ole riittävä yhteistä koordinaatiota. TKI-toiminta on julkisvetoista. Yritysten matalat T&K-panostukset ja aktiivisuus sekä vähäinen kasvuyritysten määrä. TKI-toimintaan liittyvät palvelut ja toimijat tunnetaan heikosti ja koetaan vaikeasti lähestyttävänä ja hyödynnettävänä. 	<p>1. Pelitaktiikka yritysvetoiseksi ja laajemmille hartioille Yrittäjyyttä tukeva toimintaympäristö ja yhteisö, jossa yritykset ohjaavat vahvemmin maakunnan TKI-toimintaa.</p> <p>2. TKI-toiminta ja "hyökkäyspeli" vahvistuu eteläsavolaisissa yrityksissä Kehityshaluisten ja -kykyisten yritysten verkosto ja niiden tarpeisiin nopeampi vastaaminen, mikä näkyy myös yritysten T&K-panostusten kasvussa.</p> <p>3. T&K-osaajien veto- ja pitovoima vahvistuu Etelä-Savossa Yhteistyö julkisen sektorin, oppilaitosten, korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten sekä yritysten kesken osaajien houkuttelussa näkyy panostuksessa jatkuvaan oppimiseen, houkutteleviin oppimis- ja tutkimusympäristöihin ja T&K-osaamiseen.</p> <p>4. Joukkuepelaaminen vahvistuu maakunnan strategisilla kärkialoilla Maakunnan sisäisen ja ulkoisen yhteistyön tu-loksena eri aloilla on syntynyt pitkäjänteisiä TKI-yhteistyön kumppanuuksia (erit. metsä-, vesi-, ruoka-, matkailu- ja hyvinvointiosaaminen), joiden avulla vihreän siirtymän TKI-yhteistyön mahdollisuudet tunnistetaan entistä paremmin ja biotalouden arvonlisäys kasvaa.</p> <p>5. Koko joukkue nousee kansainväliselle sarjatasolle Noususuuntainen EU:n ohjelmarahoitus ja muu kansainvälinen TKI-rahoitus, mikä auttaa myös kansainvälisten osaajien sijoittumisessa ja kv. pelikentälle aktiivisemmassa sijoittumisessa.</p>	<p>I. Maakunnan "TKI-iskuryhmä" ja pyöreä pöytä.</p> <p>II. Maakunnallisen startup- ja opiskelijayrittäjyyden vahvistaminen sitä tukevien palveluiden, fyysisten tilojen ja yhteisön tuen avulla.</p> <p>III. Vahvempi yhteinen palvelunohjaus maakunnassa. TKI-palvelutarjotin, jolla palvelut ja rahoitus helposti lähestyttäväksi.</p> <p>IV. Vahvempi alueen elinkeinopalvelujen "jalkatyö" ja resurssien kohdistaminen kehityshaluisten yritysten ja tarpeiden tunnistamiseksi ja tukemiseksi ja uusien investointien houkuttelemiseksi maakunnan ulkopuolelta.</p> <p>V. Toimijoiden yhteistyönä Etelä-Savoon toimenpideohjelma "Etelä-Savo takuu" yritysten, oppilaitosten ja tutkimuslaitosten osaajien ja osaamisen kysynnän ja tarjonnan kohtauttamiseen.</p> <p>VI. Maakunnan jatkuvan oppimisen monipuoliset muodot ja pitkäjänteinen maakunnan oppimis- ja tutkimusympäristöjen kehittäminen.</p> <p>VII. Vahvempi klusteriyhteistyö kärkialoilla maakunnassa, kansallisesti ja kansainvälisesti.</p> <p>VIII. Alueen monialaisen pk- ja mikroyrityskentän mahdollisuuksien tunnistaminen ja tuki vihreässä siirtymässä (ml. sosiaaliset innovaatiot), eri alojen onnistumiset esille.</p> <p>IX. Kansainvälisesti kovatasoisten hakemusten valmistelun aktivointi ja tuki yhteistyössä korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja yritysten kesken</p> <p>X. Kv-osaajien rekrytointiin ja sijoittumiseksi alueelle rakennetaan yhdessä kuntien, yritysten, järjestöjen ja koulutustoimijoiden kanssa "avaimet käteen" -paketti.</p>	<p>Etelä-Savon maakuntaliitto yhteistyössä ELY-keskus</p> <p>XAMK yhteistyössä Etelä-Savon koulutuskeskän ja elinkeinotoimijoiden kanssa.</p> <p>Etelä-Savon ELY-keskus</p> <p>Kehittämisyhtiöt ja kuntien elinkeinopalvelut yhteistyössä Etelä-Savon kauppakamarin ja yrittäjien kanssa.</p> <p>ELY-keskus yhteistyössä Etelä-Savon koulutuskeskän ja tutkimuslaitosten kanssa</p> <p>Alueen korkeakoulu, tutkimuslaitokset ja toisen asteen oppilaitokset</p> <p>Etelä-Savon maakuntaliitto</p> <p>Etelä-Savon maakuntaliitto</p> <p>Etelä-Savon maakuntaliitto yhteistyössä erit. MUC, LUKE ja XAMK</p> <p>Etelä-Savon ELY-keskus ja kunnat</p>

Kuva 5. Etelä-Savon TKI-tiekartta (Etelä-Savon maakuntaliitto 2023)

Kymenlaakson älykkään erikoistumisen strategia 2.0

Etelä-Savon strategiaa vastaava dokumentti Kymenlaaksossa on nimeltään Kymenlaakson älykkään erikoistumisen strategia 2.0, joka ohjaa EU:n rakennerahastorahojen käyttöä maakunnassa. Strategia kuuluu Kymenlaakson maakuntaohjelman 2022–2025 Innovatiivinen Kymenlaakso -painopisteeseen (Kymenlaakson liitto 2024).

Strategian kärjet ovat kuvan 6 mukaisesti bio- ja kiertotalous, logistiikka ja digitaalinen. Läpileikkaavia teemoja ovat osaamisen kehittäminen ja vauhdittaminen, yhteistyön ja kumppanuuksien edistäminen, infrastruktuurin ja toimintaympäristön kehittäminen sekä palvelu- ja tuotekehityksen vauhdittaminen. (Kymenlaakson liitto 2023).

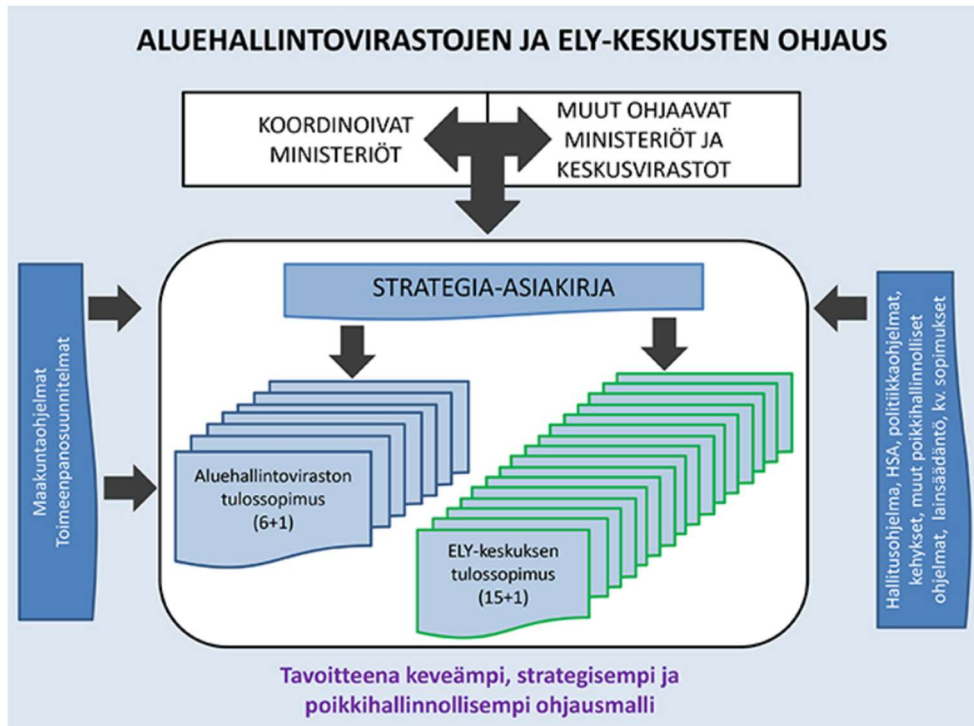

Kuva 6. Kymenlaakson älykkään erikoistumisen strategia 2.0 (Kymenlaakson liitto 2023)

3.3.2 ELY-keskukset

ELY-keskusten hallinnollisesta ohjauksesta vastaa työ- ja elinkeinoministeriö (TEM), sisäministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, ympäristöministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö sekä Väylävirasto. ELY-keskukset toteuttavat myös Maahanmuuttoviraston ja Business Finlandin tavoitteita.

Aluehallintovirastoilla ja ELY-keskuksilla on yhteinen strategia (strategia-asiakirja). Jokaisella aluehallintovirastolla ja ELY-keskuksella sekä KEHA-keskuksella (ELY-keskusten sekä TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskus) on omat vuosittaiset tulossopimukset. Esim. ELY-keskusten tulossopimusten tavoitteissa on kirjattu TKI-toimintaan ja sen rahoitukseen liittyviä tavoitteita. ELY-keskusten aluekehittämisen tavoitteet on kirjattu hallituskausikohtaiseen strategiseen tulossopimukseen, joka perustuu strategia-asiakirjaan, maakuntasuunnitelmaan sekä maakuntaohjelmaan ja tämän toteuttamissuunnitelmaan. Aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten ohjausta on pyritty havainnollistamaan kuvassa 7 (Työ- ja elinkeinoministeriö 2024b).

Kuva 7. Aluehallintovikastojen ja ELY-keskusten ohjaus (työ- ja elinkeinoministeriö)

ELY-keskukset myöntävät tukea kaikista rahastoista pois lukien maakuntaliitosten myöntävät rahoitukset (Rakennerrahastot 2021). Rakennerrahastohankkeita hoidetaan neljässä rakennerrahastotoimintaan erikoistuneessa ELY-keskuksessa: Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus (Oulu), Etelä-Savon ELY-keskus (Mikkeli), Keski-Suomen ELY-keskus (Jyväskylä ja Hämeen ELY-keskus (Lahti) (ELY-keskus 2021). Seuraavaksi käydään läpi ELY-keskuksen tuet ja rahoitusinstrumentit.

Yritysten toimintaympäristön kehittämisavustus

Toimintaympäristön kehittämisavustusta myönnetään voittoa tavoittelemattomille julkisille ja yksityisille yhteisöille sekä säätiöille hankkeisiin, joiden tarkoituksena on aikaansaada välittömiä vaikutuksia pk-yritysten toimintaympäristöön tai yritystoiminnan kehittämisedellytyksiin. Tämä avustus sopii hyvin esimerkiksi korkeakouluille (ELY-keskus 2024a).

Muut tuet ja avustukset

Muut tuet ja avustukset ovat yritysrahoituksia, joita investointi- ja kehittämishankkeita aikovat yritykset voivat hakea suoraan ELY-keskuksilta. Näitä ovat yritysten kehittämisavustus, maaseudun yritystuet ja kuljetustuki (ELY-keskus 2024b).

3.3.3 Ruokavirasto

Ruokavirasto myöntää tukea Euroopan sosiaalirahasto plussasta (ESR+) vähvaraisten aineellisen avun hankkeisiin (Ruokavirasto 2024).

Ruokavirasto vastaa Suomessa Euroopan unionin maataloustuki- ja maaseuturahastojen varojen käytöstä ja toimii EU:n maksajavirastona sekä huolehtii EU- ja kansallisten tukien toimeenpanosta. Ruokaviraston rooli maatalouden ja maaseudun kehittämisessä onkin merkittävä: Esim. vuonna 2022 Ruokavirasto myönsi maatalouden ja maaseudun kehittämiseen noin kaksi miljardia euroa tukina. Ruokavirastolle kuuluu myös maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmän kehitys- ja ylläpitotyö.

3.4 KEHA-keskus

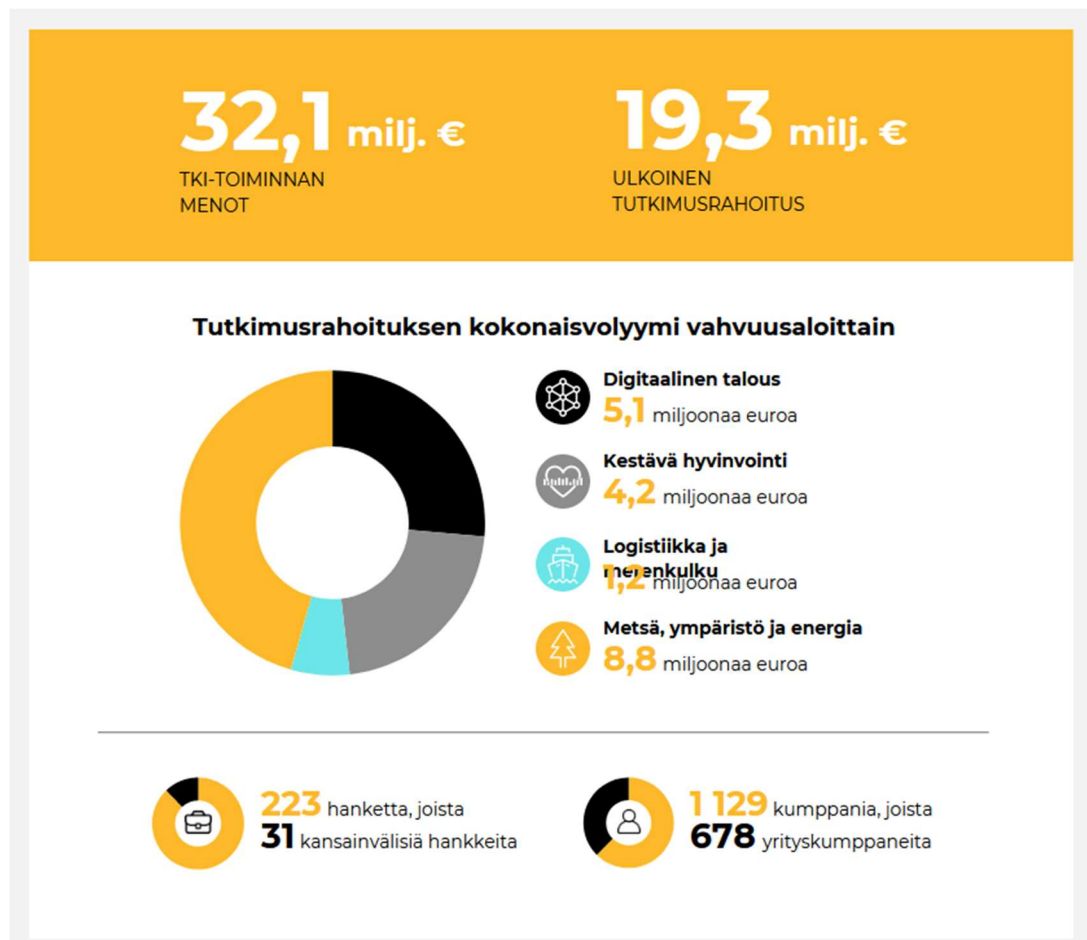
KEHA-keskus on kehittämis- ja hallintokeskus ja Suomen valtion virasto, joka tuottaa ELY-keskusten sekä TE-toimistojen kehittämis- ja hallintopalveluja. KEHA-keskus vastaa ELY-keskusten ja TE-toimistojen sopimusten ja valtionavustuspäätösten maksatustehtävistä, mutta ei vastaa rakennerahastojen rahoitukseen liittyvistä tehtävistä. KEHA-keskus myös vastaa rakennerahastojen viestinnästä ja seurannasta sekä digitaalisista ratkaisuksista (HYRRÄ-järjestelmä, EURA-järjestelmä) (KEHA-keskus 2024).

4 TYÖN TOIMEKSIANTAJAN, TAVOITTEIDEN JA MENETEMIEN ESITELY

Tässä luvussa esitellään opinnäytetyön toimeksiantaja Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun TKI-kokonaisuutta ja vahvuusaloja yhdistettynä Etelä-Savon ja Kymenlaakson maakuntien strategioihin. Lisäksi luvussa kerrotaan myös opinnäytetyön tavoitteista ja käytettävistä menetelmistä.

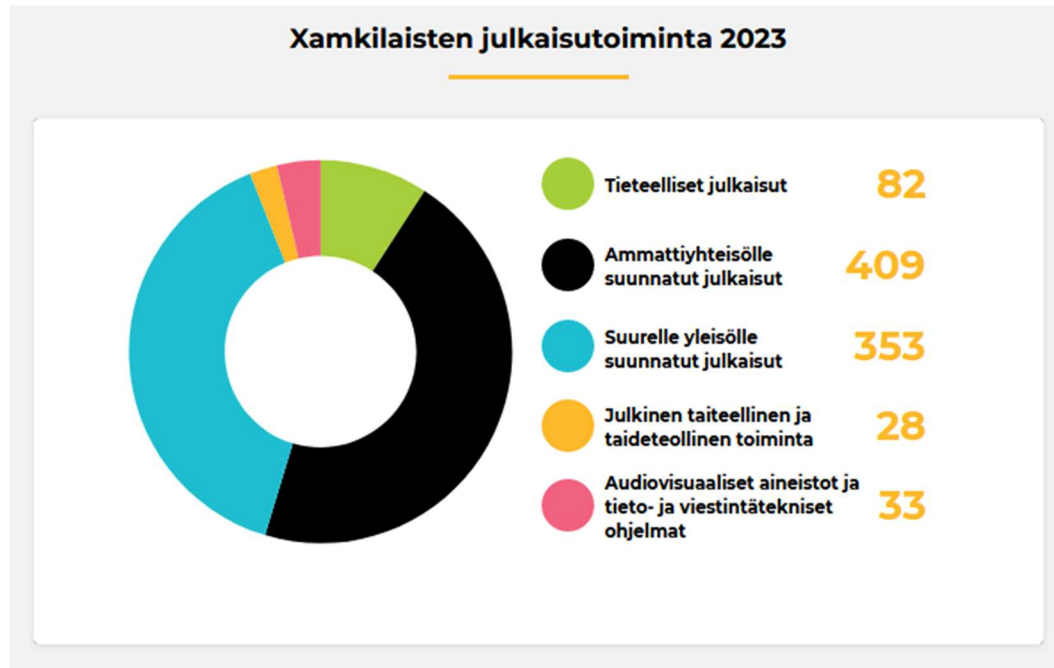
4.1 Opinnäytetyön toimeksiantaja

Tämän työn toimeksiantaja Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu Xamk toimii neljällä eri kampuksella: Kotkassa, Kouvossa, Mikkelissä ja Savonlinnassa. Xamkin tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan vahvuusalat ovat digitaalinen talous, kestävä hyvinvointi, merenkulku ja logistiikka sekä metsä, ympäristö ja energia. Kuvassa 8 tutkimusrahoituksen volyymit vahvuusaloittain (Xamk 2024a).

Kuva 8. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun TKI-vahvuusalat (Xamk, Tutkimus- ja kehitystoiminta 2024)

Xamkin TKI-toiminnan tavoitteena on edistää Etelä-Savon ja Kymenlaakson elinvoimaisuutta luomalla uutta yrittäjyyttä ja tukemalla jo olemassa olevia yrityksiä. Xamkilla oli vuonna 2023 TKI-hankkeita käynnissä yhteensä 223 kpl, joista 31 kpl oli kansainvälisiä hankkeita ja lisäksi vuonna 2023 julkaistiin TKI-tietoa 905 kpl eri teemoilla ja eri kohderyhmille kuvassa 9. (Xamk 2024c).

Kuva 9. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun TKI-julkaisut 2023 (Xamk, Tutkimus- ja kehitystoiminta 2024)

4.1.1 Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun TKI-toiminta ja -yksiköt

Xamkin TKI-toiminta on jaettu yhteentoista eri tutkimusyksikköön ja se on laajinta Suomen ammattikorkeakouluista. Xamkin TKI-toiminta on jaettu neljään vahvuusalueeseen: 1. Metsä, Ympäristö ja energia, 2. Logistiikka ja merenkulku, 3. Digitaalinen talous ja 4. Kestävä hyvinvointi. TKI-toiminta tukee Xamkin strategiaa, jonka yksi strategisista ydintehtävistä on tehdä vaikuttavaa tutkimus- ja kehittämistyötä Kaakkois-Suomessa (Xamk 2024b).

4.1.2 Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun TKI-viranomaisyhteistyö

Xamk toimii Kymenlaakson maakunnassa Kotkan ja Kouvolan kampuksilla (Xamk 2024a) Kymenlaakson maakunnan rahoitustehtäviä ja -hakuja eli rahoituksen viranomaistehtäviä hoitavat Kymenlaakson liitto ja Hämeen ELY-keskus (Rakennerahastot 2024a).

Xamk toimii Etelä-Savon maakunnassa Mikkelin ja Savonlinnan kampuksilla (Xamk 2024a) Etelä-Savon maakunnan rahoitustehtäviä ja -hakuja eli rahoituksen viranomaistehtäviä hoitavat Etelä-Savon maakuntaliitto ja Etelä-Savon ELY-keskus (Rakennerahastot 2024b).

4.2 Opinnäytetyön tavoitteet

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on selvittää EU:n ohjelmakauden vaihtumisen vaikutuksia Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun TKI-toiminnalle. Tässä opinnäytetyössä keskitytään EU:n rakennerahastoihin. TKI-toiminnan muita rahoittajia rakennerahastojen lisäksi ovat kansainväliset tutkimusohjelmat, Business Finland, Suomen Akatemia, säätiöt, yritykset ja muut organisaatiot

Opinnäytetyöhön valittiin TKI-yksiköksi digitaalinen talous, joka haluaa hyödyntää paremmin rakennerahastoja projekteihinsa. Työssä huomioidaan erityisesti uuden ohjelmakauden vaikutukset Digitaalinen talouden henkilöstöön (osaaminen, toimenkuvat, työsuhteet). Työssä ennakoitaan myös tulevaa ohjelmakautta, joka alkaa vuonna 2028.

TKI-yksikön valinnassa käytettiin Xamkin TKI ja palvelut -organisaation johtajan haastattelua pohjana ja kehitystyössä hyödynnetään kirjallisuuskatsauksessa esitetyistä kolmesta 2021–2027 ohjelmakauden rahastosta saatuja tietoja. Työn konkreettisenä lopputuloksena laaditaan toimenpide-ehdotuksia digitaalinen talous -vahvuusalan toiminnan kehittämiseksi uudella ohjelmakaudella sekä annetaan näkemyksiä myös tulevaa ohjelmakautta varten. Tutkimuksen johtopäätöksiä ja toimenpide-ehdotuksia voidaan tarvittaessa hyödyntää myös muissa Xamkin TKI-yksiköissä.

4.3 Käytettävät menetelmät

Opinnäytetyö toteutetaan yhden tapauksen tapaustutkimuksena. Tapaustutkimus on tutkimusmenetelmä, jossa keskitytään yksittäiseen tapaukseen tai pienempään joukkoon tapauksia. Tapaustutkimus voi kohdistua erilaisiin kohteisiin, kuten organisaatioihin, ryhmiin, prosesseihin tai yksilöihin. Tässä opinnäytetyössä tutkimuksen kohteena on Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu ja sen Digitaalinen talous -yksikkö. Tapaustutkimuksen tavoitteena on muodostaa jonkinlainen kokonaisuus. Menetelmässä on tyypillistä käyttää sekä kvantitatiivisia että kvalitatiivisia menetelmiä, ja se on sovellettavissa useilla

tieteenaloilla. Tapaustutkimuksen valinta on perusteltua, kun tavoitteena on ymmärtää syvällisesti tiettyä tapahtumaa tai ajankohtaa sekä tiedon hyödyntämistä jatkossa vastaaville tutkimustapauksille. Tapaustutkimuksessa tutkittava tapaus liitetään aina siihen aikaan ja paikkaan, johon tapaus sijoittuu, kuten tässä opinnäytetyössä EU:n ohjelmakauden vaihtumisen vaikutukset TKI-toimintaan (Kallinen & Kinnunen 2021) Tässä opinnäytetyössä käytettävä aineisto on luonteeltaan laadullista.

Työn keskeinen tiedonkeruumenetelmä ovat haastattelut ja kysely, jotka sisältävä sekä määrällisiä että laadullisia kysymyksiä. Työ painottuu enemmän laadulliseen tutkimukseen, jossa käytetään määrällisen tutkimuksen taustatietoja hyväksi. Kyselyssä kysytään asiantuntijoiden taustat (koulutus ja TKI-työvuodet Xamkissa ja/tai muissa ammattikorkeakoulun TKI-yksiköissä). Lisäksi jälkeen selvitetään projektihenkilöstön henkilöiden osaamista ja miten se liittyy uuden ohjelmakauden haasteisiin.

5 HENKILÖSTÖHAASTATTELUJEN JA -KYSELYN TOTEUTUS JA TULOKSET

Tässä luvussa käydään läpi opinnäytetyön henkilöstöhaastattelut ja kysely. Ensin haastateltiin vararehtori Kalevi Niemi. Vararehtorin haastattelu on tärkeää tehdä ensin, koska opinnäytetyössä on tärkeää saada yleiskatsaus Xamkin TKI-toiminnan ja rakennerahastojen yhteydestä. Tämän jälkeen haastateltiin Digitaalisen talouden tutkimusjohtajaa, joka toi esille laajan näkemyksen Digitaalisen talouden TKI-toiminnasta. Lopuksi toteutettiin kysely Digitaalisen talouden projektihenkilöstölle, jossa selvitettiin kokemus- ja osaamistautaa sekä näkemyksiä TKI-toiminnan EU rahoituksesta.

5.1 Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun vararehtorin haastattelu

Vararehtori Kalevi Niemen haastattelu toteutettiin avoimena haastatteluna puhelimitse 22.3.2024. Haastattelun pohjana käytettiin liitteessä 1 olevia kysymyksiä.

Niemen mukaan rakennerahastot ovat erittäin tärkeässä roolissa Xamkin TKI-toiminnan rahoituksessa, mikä korostaa niiden merkitystä tutkimus- ja kehitys-hankkeiden mahdollistajina. Viime vuosina TKI-projekteista on rahoitettu 50 % rakennerahastojen kautta, loput muulla rahoituksella. Euromääräisestä tämä tarkoittaa sitä, että Xamk on saanut vuosittain noin 9,6 miljoonaa euroa rahoi-tusta rakennerahastoista (Xamk 2024c).

Haastattelun perusteella ohjelmakauden vaihtuminen on tuonut mukanaan merkittäviä haasteita, kuten EURA 2021 -järjestelmän toimimattomuus ja bud-jetoinnin vaikeudet. Lisäksi hankepäättösten viivästyminen on erityisen haasta-vaa, koska se voi johtaa yritysten sitoutumisen heikkenemiseen. Tämä erittäin olennaista, sillä useissa hankkeissa pitää olla sitoutettuina yrityksiä.

Lisäksi Niemi korostaa rahoituskausien välissä olevan katkoksen aiheuttamia ongelmia. Henkilöstön osaamisen ja verkostojen katoaminen määräaikaisten työsuhteiden päättyessä on ollut merkittävä ongelma, joka on riski heikentä-mään TKI-yksiköiden toimintakykyä.

Haastattelussa vararehtori Niemi esitti, että opinnäytetyön tutkimuskohteeksi valittaisiin Xamkin neljästä vahvuusalasta valittaisiin Digitaalinen talous. Va-linta on hyvä, koska maailmanpoliittinen tilanne on muuttunut. Esimerkiksi Ve-näjän hyökkäyssota Ukrainaan on korostunut kyberturvallisuuden tärkeyttä, joka puolestaan on vaikuttanut Digitaalisen talouden TKI-asiantuntijoiden re-sursointeihin ja painopisteiden muuttamiseen kyberturvallisuuden ja pelialan kesken.

5.2 Digitaalinen talous -vahvuusala

Digitaalinen talous on Xamkin TKI -toiminnan yksi vahvuusaloista, joka toimii Kymenlaaksossa Kotkan ja Kouvolan sekä Etelä-Savossa Mikkelin kampuk-silla. Digitaalisen taloudessa on viisi osaamiskärkeä: Digitaalinen tiedonhal-linta ja arkistointi, digitaalinen liiketoiminta, yrittäjyys ja innovaatiot, pelitekno-logiat ja kyberturvallisuus sekä luova talous. 31.12.2023 digitaalisessa talou-nessa oli noin 90 työntekijää, jotka jakaantuivat jokaiselle kampukselle.

Digitaalisessa taloudessa on kolme tutkimusyksikköä: Digitalia, luova talous ja Xentre.

Digitalia kehittää teknologioita ja menetelmiä digitaalisten aineistojen saata-
vuuden ja käytettävyyden parantamiseksi tieteellisessä tutkimuksessa ja tie-
donhallinnassa. Digitalia on Xamkin, Helsingin yliopiston ja Kansalliskirjaston
yhteinen tutkimuskeskus.

Xentre keskittyy opiskelijayrittäjyyden ja yrittäjyyskasvatukseen. Yksikkö tar-
joaa yrityksille ja sidosryhmille TKI-palveluita, esim. koulutuksia ja valmennuk-
sia sekä tutkimustuloksia.

Luova talous kehittää luovia menetelmiä, kuten palvelumuotoilua, kaikille toi-
mialoille. Kehitystyössä otetaan huomioon nykyaikaiset menetelmät ja ratkai-
sujen vientipotentiaali. Yksikön TKI -strategiassa yhdistetään luovan talouden
ja muiden alojen asiantuntijat.

Edellä mainittujen kolmen tutkimusyksikön lisäksi Digitaalisen talouden toi-
minta on organisoitunut kahteen tutkimusryhmään: Peliteknologiat ja kybertur-
vallisuus sekä Digitaalinen liiketoiminta. Näillä ryhmillä pyritään ennakoimaan
tulevaisuuden digitaalisuuden haasteisiin ja mahdollisuuksiin, kuten tekoälyn
vaikutukset (Rajahonka & Haapaniemi 2024, 6, 9).

5.2.1 Tutkimusjohtajan haastattelu

Digitaalinen talous -yksikön tutkimusjohtaja Noora Talsin haastattelu toteutet-
tiin avoimena haastatteluna puhelimitse 23.4.2024, ja sen pohjana käytettiin
liitteessä 2 olevia kysymyksiä.

Talsin mukaan rakennerahastot ovat olleet erittäin merkittäviä Digitaalinen ta-
lous -yksikön toiminnassa, rahoittaen 50 % projekteista EAKR- ja ESR+ -ra-
hastojen kautta. Rakennerahastojen osuus on siis yksikön rahoituksessa sa-
maa luokkaa kuin vararehtori Niemen ilmoittama luku koko ammattikorkeakou-
lun tasolla.

Lisäksi hän korostaa sitä, että Xamkin strategian kärjet vastaavat ja tukevat Kymenlaakson ja Etelä-Savon maakuntien strategisia tavoitteita. Xamk onkin aktiivisesti osallistunut molempien maakuntien strategioiden valmisteluun. Päivitettyssä Xamkin strategiassa on erityisesti korostettu kyberturvallisuuden teemaa, joka vastaa maailmanpoliittisen tilanteen muutoksiin.

Siirryttäessä vanhasta ohjelmakaudesta uuteen, yksikkö on kohdannut haasteita, esim. ennakoinnin vaikeuksia ja viranomaistyön käytäntöjen epäyhtenäisyyksiä. REACT-EU-rahoituksen loppuminen ja JTF-rahoituksen puutteet ovat myös tuoneet haasteita. Esimerkkinä Talsi mainitsi ELY-keskuksen toimintaympäristön kehittämishankkeet, jotka olivat hyviä edellisellä ohjelmakaudella, mutta käynnissä olevalla ohjelmakaudella puuttuvat hauista TKI-painotukset.

Ohjelmakauden vaihtuessa yksikkö on tehnyt pitkäjänteistä ja suunnitelmallista työtä uusien osaajien rekrytoinnissa, mutta työsuhteiden jatkuvuus on ollut ongelma, jos viranomaisten päätökset viivästyvät. EURA 2021 -järjestelmän haasteet ovat aiheuttaneet henkilöstölle lisätöitä ja hidastaneet hankkeiden etenemistä. Merkittävimpana painopisteen muutoksena Talsi piti Kyberturvallisuuden merkityksen huomattavaa kasvua pelialaan verrattuna.

Kysyttäessä tutkimusjohtajalta tulevan ohjelmakauden 2028–2035 odotuksista, hän totesi seuraavaa:

”Olen mukana ammattikorkeakoulujen TKI-johtajien verkostossa, jossa käydään jo seuraavan ohjelmakauden mahdollisia teemoja läpi: mm. Ukrainan jälleenrakentaminen ja huoltovarmuusteemat. Eurooppa jää jälkeen mm. Yhdysvalloista tekoälyn kehityksessä ja rahoitusmarkkinoiden haasteet näkyvät vahvasti Euroopassa.”

Vastauksesta tulee hyvin esille ohjelmakauden ennakoinnin haasteet. Erilaiset trendit, megatrendit, skenaarit ja visiit on otettava huomioon, mutta kaikkia mahdollisia tapahtumia ja niiden vaikutuksia ei voida aina tarkasti ennustaa. Tämä tekee pitkän aikavälin strategisen suunnittelun haastavaksi.

5.2.2 Kysely projektihenkilöstölle

Kysely projektihenkilöstölle toteutettiin sähköpostitse 4.6. – 25.6.2024, jonka pohjana käytettiin liitteessä 3 olevia kysymyksiä. Kysymyksien määrittelyissä oli mukana tutkimusjohtaja. Kysely lähetettiin yhteensä 25 henkilölle. Vastaukset saatiin neljältä henkilöltä, eli vastausprosentti 16 %.

Vastaajien koulutus vaihteli siten, että tutkijan koulutuksen ((lisensiaatti tai tohtori) oli suorittanut yksi, ylemmän korkeakoulututkinnon eli YAMK-, DI- tai maisteritutkinnon kaksi ja alemman korkeakoulututkinnon yksi vastaaja. Vastaajat olivat jakaantuneet tasan maakunnittain, kaksi vastaajaa Kymenlaaksoista ja kaksi Etelä-Savosta.

Vastaajiksi saatiin kokeneita hankeammattilaisia, kun kolmella vastaajalla oli kokemusta yli viisi vuotta ja yhdellä 2–5 vuotta TKI-hankkeista. Kaksi toimii asiantuntijoina (ml. projektityöntekijät), yksi johtotehtävissä ja yksi vastaajista muissa tehtävissä. Yli kolme vuotta kokemusta Digitaalinen talous -yksiköstä oli kolmella vastaajalla ja 1–3 vuotta yhdellä vastaajalla. Kaikki vastaajat ymmärtävät, että EU-rahoituksen merkitys Xamkin toiminnalle on erittäin merkityksellistä.

Yksi vastaajista vastasi näin, kun häneltä kysyttiin, missä yksikössä hän työskentelee (vaihtoehdot: Digitalia, Luova talous, Xentre):

” En ole missään alla mainituissa yksiköissä vaan suoraan digitaalisen talouden painoalalla. ”

Vastaajista yksi vastasi työskentelevänsä Digitalia ja yksi Luova talous -yksikössä. Yksi jätti vastaamatta tähän kysymykseen. Johtopäätöksenä voidaan sanoa, että tämä kysymys ei ollut oleellinen, koska osa henkilöstöstä on töissä tai tekee esimerkiksi projekteja useammassa kuin yhdessä yksikössä. Kaikki vastaajat pitivät Xamkin TKI-yksiköiden välistä yhteistyötä erittäin tärkeänä käynnissä olevan rakennerahastokauden onnistumiselle. Tämä näkyi selvästi heidän vastauksissaan

Vastaajien ymmärtäminen ja käytännön kokemus rakennerahastoista oli oleellinen tieto selvittää: Yksi vastaaja oli mukana hankkeissa vain toteuttajana, kun taas kolmella vastaajalla oli kokemusta sekä hankkeen valmistelusta että toteutuksesta. Kolme vastaajista koki ymmärtävänsä hyvin käynnissä olevan rakennerahasto-ohjelman, kun taas yksi vastaaja arvioi ymmärryksensä olevan kohtalainen. Kolme vastaajista oli osallistunut hankehakuihin käynnissä olevalla ohjelmakaudella.

Kaksi vastaajaa koki saaneensa riittävästi tietoa ohjelmakaudesta, kun taas kaksi vastaajaa koki saaneensa tietoa vain osittain. Tiedonsaannissa viitattiin esimerkiksi maakuntaliittojen ja ELY-keskusten antamiin tietoihin esimerkiksi infotilaisuuksissa. Kukaan vastaajista ei kokenut osaamistarpeiden muuttuneen käynnissä olevan rakennerahastokauden myötä.

Kahdella vastaajalla oli toistaiseksi voimassa oleva työsopimus. Kahdella muulla oli määräaikainen työsuhde: toisen sopimus kestää tammikuuhun 2025 ja toisen kesäkuuhun 2025. Lisäksi toisella näistä määräaikaisista työntekijöistä oli tiedossa jatkoa Xamkissa määräaikaisuuden jälkeen.

Projekteissa työskenteleviltä henkilöiltä kysyttiin heidän tarpeistaan koulutusten ja valmennusten suhteen käynnissä olevan rakennerahastokauden aikana, koska heillä on määräaikaisia työsuhteita. Kyselyyn vastanneista kolme henkilöä ei osannut sanoa mitään tarpeista ja koki, ettei koulutuksille ole tarvetta. Yksi henkilö piti rakennerahastojen hallintoon liittyviä koulutuksia tarpeellisina.

Tutkimusjohtaja määritteli kolme toimintalinjaa, kun henkilöstöltä kysyttiin, mitkä rakennerahastojen toimintalinjoista sopivat parhaiten yksikön TKI-hankkeisiin ja tukevat Xamkin strategiaa. Kyseiset toimintalinjat olivat:

- EAKR:1. Innovatiivinen Suomi
- ESR+: 4. Työllistävä, osaava ja osallistava Suomi
- JTF: 7. Oikeudenmukaisen siirtymän Suomi

Henkilöstöä ohjeistettiin valitsemaan vähintään yksi vaihtoehto vastauksiinsa. Kaikki valitsivat EAKR, ESR+ ja JTF-vaihtoehtoja paitsi yksi ei osannut määritellä.

Tässä vastaajien perusteluja:

”Kaikki vaihtoehdot sopivat omalla tavallaan joten en osaa valita vain yhtä.”

”JTF oli tarkemmin rajattu rahoitusväline, mutta siihen sopivan hankekannan tulkinnat rahoittajan puolelta jääneet epäselviksi ja -loogisiksi. EAKR&ESR-rahoituskausia ollut useita jo peräkkäin ja niiden sisällön tulkintaan on melko hyvin opittu ja siksi niissä koh- tuudelle myös menestytty.”

”Erityisesti merkittäviä panostuksia on työelämän muutoksille ja toimimme laajasti eri alan osaajien kanssa. Tällöin tähän toiminta- linjaan mahtuvat kaikki ammatit, työnhakijat, yritykset jne” – tässä vastaaja valitsi ESR+.

Projektihenkilöstön vastauksista ei voi tehdä suuria johtopäätöksiä, koska vastaajia oli niin vähän. Nostona voisi mainita: EU-rahoituksen merkitys ja TKI-yksiköiden välinen yhteistyö koettiin erittäin tärkeiksi.

6 RAHOITTAJATAHOJEN HAASTATTELUT

Tässä luvussa käydään läpi rahoittavien viranomaisten näkemyksiä tulevasta ohjelmakaudesta. Haastattelut tehtiin Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ja Kymenlaakson maakuntaliiton edustajille. Edellä mainitut toimijat ovat keskeisissä rooleissa rahoittavina viranomaisina. Tavoitteena oli saada näkemyksiä sekä toiveita tulevasta EU-politiikasta ja alueellisista tarpeista. Haastatteluissa keskityttiin tulevan ohjelmakauden painotuksiin, prioriteetteihin ja rahoitusmahdollisuuksiin.

6.1 Kymenlaakson liitto

Kymenlaakson liiton kehittämispäällikön Kirsi Tallisen haastattelu toteutettiin sähköpostitse 14.6. – 19.6.2024, jonka pohjana käytettiin liitteessä 4 olevia kysymyksiä.

Haastattelussa käsiteltiin nykyisen EU-ohjelmakauden 2021–2027 tavoitteiden saavuttamista erityisesti yritysten kasvun, kansainvälistymisen ja innovaatioiden näkökulmasta. Vaikka ohjelmakausi on vasta alussa, rahoitusta on jo käytetty yritysten kehityksen tukemiseen, TKI-ympäristöjen luomiseen ja verkostojen muodostumiseen. Haasteina Tallinen piti EURA2021 -järjestelmän keskenräisyyttä, mutta ohjelmakausi on kuitenkin saatu liikkeelle. Järjestelmäongelmista mainitsivat myös Xamkin vararehtori ja tutkimusjohtaja.

Kun kehittämispäälliköltä kysyttiin kehitystarpeista, joilla tuettaisiin alueen yritysten kilpailukyvyistä ja kansainvälistymisestä, hän vastasi seuraavasti:

”Alueen pito- ja vetovoima (asukkaat/työvoima, investoinnit), saavutettavuus, kokonaisturvallisuuden huomioiminen [ovat keskeisiä].”

Tämä vastaus heijastaa selkeästi pienempien paikkakuntien huolta siitä, että heidän alueensa eivät ole tarpeeksi vetovoimaisia, kun verrataan isompiin kaupunkialueisiin (Helsinki, Tampere, Turku, Oulu jne.). Vetovoiman puute voi näkyä myös TKI-puolella rekrytointihaasteena.

6.2 Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen johtavan yritysasiiantuntijan haastattelu toteutettiin Teams -yhteydellä 20.8.2024, jonka pohjana käytettiin liitteessä 4 olevia kysymyksiä.

Haastattelussa korostui EU-ohjelmakauden 2021–2027 edistyminen erityisesti yritysten kasvun, kansainvälistymisen ja innovaatioiden näkökulmasta. Merkittävimmiksi saavutuksiksi mainittiin rahoituksen tehokas myöntäminen, vaikka ohjelmakauden alku viivästyi EURA2021 - järjestelmän haasteiden vuoksi. Haasteina nähtiin Venäjän hyökkäyssota, talouden taantuma sekä korkojen

nousu, jotka ovat vaikeuttaneet yritysten investointihankkeita. STEP-asetus (Strategic European Policy) mainittiin erityisen tärkeänä, koska se mahdollisti JTF-rahastojen etupainotteisen käytön.

Tulevan EU-ohjelmakauden 2028–2034 aikana T&K-menojen osuus BKT:sta pitäisi nostaa 4 prosenttiin. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi haastattelussa korostui yritysten ja korkeakoulujen tiivis yhteistyö. Haastateltava painotti, että yritysten aktiivisuus on avainasemassa. Lisäksi korostettiin yli maakunnallisen yhteistyön merkitystä ammattikorkeakoulujen kesken, jotta yrityksille voidaan tarjota parhaat mahdolliset resurssit. ELY-keskusten ja maakuntaliittojen rooli nähtiin tärkeänä erityisesti ammattikorkeakoulujen TKI-rahoituksen turvaamisessa.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Tässä luvussa vedetään yhteen haastattelujen kyselyiden tuloksia sekä esitetään toimenpide-ehdotuksia Digitaalinen talous -yksikön toiminnan kehittämiseksi uudella ohjelmakaudella. Toimenpide-ehdotukset soveltuvat myös muille yksiköille. Lisäksi seuraavassa esitetään joitain näkemyksiä myös tulevasta ohjelmakaudesta

7.1 Rakennerahastot, viranomaiset ja TKI-toiminta

Rakennerahastojen tarjoama rahoitus Xamkin TKI-toiminnalle on erittäin merkittävä, ja ne ovat olleet välttämätön rahoituslähde monille projekteille. Rahoitus on auttanut Xamkia saavuttamaan strategisia tavoitteita, joka tukee tietenkin myös digitaalisen talouden omaa toimintaa. Rakennerahastot ovat olleet välttämättömiä erityisesti suurten ja pitkäkestoisten projektien toteuttamisessa. Digitaalinen talous -yksikkö toimii esimerkkinä siitä, kuinka rakennerahastot voivat tukea alueellista kehitystä ja innovatiivista toimintaa.

Haastattelussa tutkimusjohtaja Talsi nosti kuitenkin seuraavasti esiin kaksi keskeistä haastetta, jotka liittyvät rahoittajien erilaisiin toimintatapoihin ja jatkuvuuteen:

”Viranomaistyössä olisi tärkeä olla yhdenmukaiset käytännöt. Kymenlaakson ja Etelä-Savon viranomaiset toimivat eri lailla hankehakuprosesseissa, mikä hidastaa hankkeiden käynnistymisiä ja voi jopa heikentää työllisyystilannetta yksikössä. Rahoittajien ohjeistukset, hakuvaatimukset ja hankehakujen käsittelyiden tulkinnot pitäisivät olla viranomaisilla samanlaisia ja yhdenvertaisia, jotta maakuntien strategioiden tavoitteet täyttyisivät.

Työsuhteiden jatkuvuus iso ongelma, jos viranomaisten päätökset venyvät. Toisin sanoen rahoitusta palkkoihin puuttuu.”

Vastauksesta tulee ilmi selkeän viranomaistyön tärkeys – toisin sanoen hankehallinnoijien, eli hankehakijoiden ja -toteuttajien toiminnan eivät pitäisi kärsiä epäselvistä ja kirjavista hankepääöksistä.

Viranomaistyön ja hankehakuprosessien yhdenmukaistaminen voi olla haasteellista, mutta eri käytännöt ja tulkinnot voivat hidastaa hankkeiden käynnistymistä ja vaikeuttaa ohjelmakauden tavoitteiden saavuttamista. Kun Xamk toimii kahden maakunnan alueella, joilla eri tahot hoitavat viranomaistyötä, kannattaisi maakuntien viranomaisten pyrkiä tekemään yhdessä tarkemmat ohjeistukset, jotka olisivat yhdenmukaisia – tämän tyylisten ohjeistusten laadukkaassa tekemisessä kannattaisi hyödyntää hankehakijoita (esim. Xamk, TKI), jotta ohjeistuskirjaukset aidosti palvelisivat tavoitteita, eli sujuvoitettaisiin hankehakuprosesseja.

7.2 Valmistautuminen seuraavaan EU-ohjelmakauteen 2028–2035

EU-ohjelmakauden onnistuminen vaatii tehokasta yhteistyötä eri sidosryhmien välillä. Yhteistyön koordinointi ja yhteisten tavoitteiden saavuttaminen voi olla monimutkaista ja haastavaa. Näiden syiden vuoksi tulevan EU-ohjelmakauden 2028–2035 valmistelu ja ennakointi vaatii huolellista suunnittelua, joustavuutta ja kykyä mukautua nopeasti muuttuviin olosuhteisiin.

Ohjelmakauden vaihtuminen tuo mukanaan aina useita linjauksia ja käytäntöjä, jotka vaativat tarkkaa ennakointia ja sopeutumista sekä hankehallinnoijilta myös oma-aloitteista perehtymistä tulevan ohjelmakauden painotuksiin.

Järjestelmäongelmien ei pitäisi olla este ja hidaste TKI-toiminnan onnistumisille. EURA 2021 -palvelun ylläpitäjän työ- ja elinkeinoministeriön kannattaisi pilotoida seuraavan ohjelmakauden vastaava järjestelmä ennen varsinaista käyttöönottoa paremmin, kuin ilmeisesti on aiemmin tehty. Onnistunut pilotointi tarvitsee aina kokeneet kumppanit ja Xamkin TKI voisi olla yksi pilotoijista, koska Xamk oli vuonna 2023 Suomen suurin TKI-ammattikorkeakoulu, jos mitataan ulkopuolisella rahoituksella (Xamk 2023).

Tutkimusjohtajan haastattelussa ilmeni hieman yllättäen haasteeksi paikallisten yrittäjien, jotka ovat mukana TKI-hankkeissa, puutteellinen englannin kielen taito. Tämä voi hidastaa TKI-hankkeiden etenemistä. Tämän haasteen voisi ratkaista tulevalla ohjelmakaudella tarjoamalla yrityksille resursseja englannin kielen taitojen parantamisen – vaatisi luonnollisesti lisäbudjetoinnin hankkeisiin.

Kymenlaakson ja Etelä-Savon maakuntien strategioissa on selkeitä eroja, jotka vaikuttavat Digitaalisen talouden hankkeiden rahoitukseen kampuskaupunkien kesken. Esim. kun digitaalisuus ei ole kärkenä Etelä-Savossa, ei rahoitusta ole selkeästi siihen teemaan saatavilla. Kymenlaakson strategian kaksi kärkeä bio- ja kiertotalous sekä digitalous tukevat puolestaan Digitaalisen talouden tavoitteita hyvin. Jatkossa maakuntien viranomaisien kannattaisi katsoa Xamkia TKI-kokonaisuutena, eikä kiinnittää liikaa huomioita maakuntien strategiaeroihin. Ei ole järkevää hankepolitiikkaa, jos kampuskaupunkien kesken on TKI-tavoitteisiin pääsemisessä eroja maakuntien strategiojen takia. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen edustaja korosti ylimaakunnallisen yhteistyön merkitystä ammattikorkeakoulujen kesken, jotta yrityksille voidaan tarjota parhaat mahdolliset resurssit. Yhtä lailla ylimaakunnallinen yhteistyön ammattikorkeakoulujen kesken olisi tärkeää myös esimerkiksi TKI-resursoinneissa.

Projektihenkilöstön kyselyssä ei noussut koulutusten tai valmennuksien tarpeellisuutta käynnissä olevalla rakennerahastokaudella, josta voisi olettaa,

että tulevalle ohjelmakaudelle on myös sama asia, eli tässä tarkoitetaan rakennerahastojen hallinto-osaamista. Alan osaaminen luonnollisesti kehitty riippumatta ohjelmakaudesta – esim. tekoäly, digitalisaatio, puhdas siirtymä.

7.3 EU:n koheesiopolitiikka ja kansalliset TKI-panostukset

Euroopan komission sivustolla kerrotaan, että koheesiopolitiikka on EU:n pääasiallinen investointipolitiikka, joka kohdistuu kaikkiin EU:n alueisiin ja kaupunkeihin. Tavoitteena on tukea työpaikkojen luomista, liiketoiminnan kilpailukykyä, talouskasvua, kestävästä kehitystä ja kansalaisten elämänlaadun parantamista. Koheesiopolitiikan rahoituskaudella 2021–2027 tähän politiikkaan on varattu 392 miljardia euroa, mikä on lähes kolmasosa EU:n kokonaisbudjetistä (Euroopan komissio 2024).

Kymenlaakson liiton edustaja painotti haastattelussa tulevalle ohjelmakaudelle kansallisen ja alueellisen edunvalvonnan merkitystä ja tarvetta jatkaa koheesiorahoitusta. Koheesiopolitiikka vaikuttaa merkittävästi myös ammattikorkeakoulujen TKI-toimintaan, sillä sen avulla rahoitetaan useita TKI-projekteja rakennerahastojen kautta.

Koheesiopolitiikan mukainen rahoitus jaetaan maakunnittain, mikä perustuu rakennerahastojen jakoperusteisiin (Esavo 2023). Xamkin onkin tärkeää selvittää tulevan ohjelmakauden koheesiopolitiikkaa maakuntaliittojen kautta ja tuoda esiin omat näkemyksensä.

Maakunnittainen rahanjako vaikuttaa myös kansalliseen TKI-rahoitukseen. Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmaan (2023) on kirjattu selkeät tavoitteet Suomen TKI-rahoituksen nostamiseksi. Hallitusohjelman tarkka kirjaus asiasta on seuraava (Valtioneuvosto 2024b):

[...] Hallitus sitoutuu kansalliseen tavoitteeseen nostaa Suomen tutkimus- ja kehittämismenot (T&K) 4 prosenttiin BKT:sta vuoteen 2030 mennessä. Kansallisen tavoitteen ja voimassa olevan T&K-rahoituslain mukaisesti valtion T&K-rahoitus nousee 1,2 prosent-

tiin bruttokansantuotteesta vuoteen 2030 mennessä sillä edellytyksellä, että yksityisen sektorin panostukset kasvavat 2,8 prosenttiin.

Koheesiopolitiikan ja kansallisten TKI-rahoitusmahdollisuuksien ymmärtäminen ja ennakkokeskustelut rahoittavien viranomaisten kanssa on erittäin tärkeää, kun Xamk suunnittelee seuraavan ohjelmakauden TKI-hankkeita budjetin ja resurssien osalta.

7.4 Digitaalinen talous: osaaminen ja rekrytointi

Vastavalmistuneita ja 1–3 vuoden työkokemusta omaavia on otettu harjoittelijoiksi TKI-toimintaan. Etätö on helpottanut rekrytointia, ja osaajia on löytynyt myös pääkaupunkiseudulta, Turusta, LUT-yliopistosta ja Jyväskylästä. Tämä vaikuttaa tehokkaalta ennakoivalta tavalta huolehtia yksikön osaamisesta ja rekrytoinneista. Lisää osaamista ja hyödyllisiä näkökulmia voisi saavuttaa tiivistämällä yhteistyötä esim. Oulun yliopiston ja Oulun ammattikorkeakoulun kanssa, sillä Pohjois-Pohjanmaa ja Kymenlaakso ovat molemmat mukana Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) kattamassa seitsemässä maakunnassa.

Henkilöstön kyselyissä kaikki vastaajat kokivat Xamkin TKI-yksiköiden välisen yhteistyön erittäin tärkeäksi rakennerahastokauden onnistumisessa. Tämä ei noussut esille vararehtorin ja tutkimusjohtajan haastatteluissa. Sen sijaan tutkimusjohtaja valotti toimintaympäristössä tapahtuneiden muutosten vaikutuksia rahoituksen jakautumiseen:

”Nykyisellä ohjelmakaudella pelialan osuus on huomattavasti pienempi. Osaltaan Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa ja siitä alkanut Natoprosessi on korostanut kyberturvallisuuden tärkeyttä (Digitaalisen talouden vahvuusalan julkaisu s. 179). Edellä mainitut asiat ovat merkittäviä syitä kyberturvallisuuden ja pelialan suhteen muuttumiseen (10 % peliala / 90 % kyberturvallisuus). Edellä kuvatun painopisteiden muuttuminen on hyvä esimerkki tilanteista,

joka vaatisi parempaa ennakointia, jotta TKI-asiantuntijoiden resursoinnit pystyttäisiin tekemään oikein”

Vastaus on hyvä esimerkki maailmanpoliittisesta tilanteesta, jota ei voitu ennakoida. Xamk ja digitaalinen talous on kuitenkin erittäin hyvin reagoinut kyberturvallisuuden merkityksen kasvuun ja lisännyt siihen panostusta. Kyber on kansainvälisesti yhteinen teema, joka kehittyy tulevaisuudessa ja näkisin, että sen osaamista kannattaisi hakea ulkomailta, esim. Yhdysvalloista.

8 YHTEENVETO

Tämän työn tarkoituksena oli selvittää 2021–2027 EU-ohjelmakauden rahoituksen vaikutusta Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun (Xamk) digitaalisen talouden vahvuusalaan, jonka toiminta on voimakkaasti riippuvaista uuden ohjelmakauden rahoituksen toteutumisesta. Työn edetessä selvisi, että viime vuosina kaikista Xamkin TKI-projekteista (ml. kaikki TKI vahvuusalat) on rahoitettu 50 % rakennerahastojen kautta, loput muulla rahoituksella. Lisäksi työssä selvitettiin, miten ohjelmakausien vaihtumiset ovat vaikuttanut henkilöstön osaamiseen ja toimenkuviin. Työssä kerätään viranomaisten näkemyksiä myös tulevasta ohjelmakaudesta.

Opinnäytetyö koostui kahdesta osasta, kirjallisuuskatsauksesta ja tutkimusosasta. Tutkimuksessa käytettiin sekä laadullista että määrällistä tutkimusta. Kirjallisuuskatsauksessa perehdyttiin yleisesti ammattikorkeakoulujen TKI-toimintaan ja sen rahoitukseen, rakennerahastoihin ja niiden hallinnoiviin viranomaisiin sekä työn toimeksiantaja Xamkin TKI-toimintaan. TKI-toiminta on ammattikorkeakoululain mukaista toimintaa, ja yhdessä 1.1.2023 voimaan tulleen T&K-rahoituslain kanssa se tuo määrätietoisuutta suomalaiseen tutkimus- ja kehitystyöhön. T&K-rahoituslain tavoitteena onkin nostaa tutkimus- ja kehittämismenot neljään prosenttiin bruttokansantuotteesta vuoteen 2030 mennessä.

Seuraavassa esitetään tutkimuksessa tehtyjä päätelmiä. Nämä eivät kaikki koske pelkästään digitaalisen talouden vahvuusalaa, vaan koko Xamkin TKI-toimintaa. Havainnot painottuivat haastattelujen perusteella ennakoitua enemmän tulevan ohjelmakauden valmistautumiseen, joka on hyvä asia, koska mitä

paremmin pystytään valmistautumaan ja vaikuttamaan seuraavaan ohjelma-kauteen sitä parempi.

1. **EURA-järjestelmä:** EURA 2021 -järjestelmän toimimattomuus ja keskenäisyys ovat aiheuttaneet ongelmia (esimerkiksi hankepäätösten viivästymiset) TKI-hankkeiden eteenpäin viemiseen – nämä tulivat esille Digitaalisen talouden tutkimusjohtajan, Xamkin vararehtorin ja Kymenlaakson liiton edustajan haastatteluissa esille. Ennen seuraavaa ohjelmakautta tulisikin panostaa järjestelmien huolelliseen pilotointiin ja testaukseen, jotta tulevan ohjelmakauden EURA-järjestelmä tai vastaava toimisi heti kauden alkaessa jo ennen hankkeiden viranomaiskä-sittelyjä.
2. **Viranomaisten yhdenmukaiset käytännöt:** 2021–2027 EU-ohjelma-kaudella on ilmennyt Kymenlaakson ja Etelä-Savon viranomaisten hankehakukäytännöissä eroja, Nämä eroavaisuudet ovat hidastaneet hankkeiden käynnistymisiä. Hankehakujen viranomaiskä-sittelyjen pitäisi olla samanlaisia ja maakuntien strategiatavoitteita täyttäviä. Tulevalla kaudella tulisi pyrkiä yhdenmukaistamaan viranomaisohjeistuksia ja prosesseja koko maan laajuisesti.
3. **Henkilöstön työsuhteet ja osaaminen:** Määräaikaisten työsuhteiden päättyminen ja siitä johtuva osaamisen ja verkostojen katoaminen on ollut merkittävä ongelma. Tulevalla kaudella kannattaisi varmistaa rahoituspäätösten nopea tekeminen ja työsuhteiden jatkuvuus, jotta TKI-yksiköiden toimintakyky säilyy. Kun rahoituspäätökset tehdään sovittussa aikataulussa, on helpompi sitouttaa työntekijät pitemmäksi aikaa. Etätyömahdollisuus ja rekrytoinnit mm. pääkaupunkiseudulta ovat hyviä käytäntöjä huolehtia laajasta TKI-osaamisesta.
4. **Strateginen ennakointi:** TKI-hankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa on tärkeää ottaa huomioon megatrendit ja suuret muutokset, kuten sodat, ilmastonmuutos, sääntely ja politiikka. Ennakointiin tulisi pa-

nostaa enemmän. Yksi keino voisi olla kansainvälisten verkostojen hyödyntäminen esimerkiksi ilmastonmuutoksen vaikutusten ennakoinnissa sekä geopoliittisten riskien ja kriisien huomioimisessa.

5. **Yrityskumppanit:** Paikallisten yrittäjien, jotka ovat mukana TKI-hankkeissa, englannin kielen taidot ovat olleet puutteellisia, jonka vuoksi näiden hankkeiden eteneminen on ollut hidasta. Tulevalla kaudella kannattaisi tarjota resursseja yrityksille englannin kielen koulutukseen, mikä parantaisi kansainvälisten TKI-hankkeiden edistämistä

6. **Maakuntien strategioiden yhdenmukaistaminen:** Kymenlaakson ja Etelä-Savon maakuntien strategioiden eroavaisuudet ovat aiheuttaneet eroja kampusten hankerahoituksessa. Jatkossa kannattaisi pyrkiä TKI-hankkeiden käsittelyissä kokonaisuuteen eikä liikaan maakuntakohtaisuuteen, mikä voisi parantaa rahoituksen jakautumista tasapuolisesti maakunnittain.

Työ oli mielenkiintoinen, koska Xamk saa Suomessa eniten EU-rahoitusta TKI-toimintaan verrattuna muihin ammattikorkeakouluihin, mikä tekee siitä Suomen vaikuttavimman ammattikorkeakoulujen TKI-toiminnassa.

LÄHTEET

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry s.a. Ammattikorkeakoulut. Saatavissa: <https://arene.fi/ammattikorkeakoulut/> [viitattu 5.3.2024].

ELY-keskus. 2021. Rakennerahastot. Saatavissa: <https://www.ely-keskus.fi/rakenerahastot-2021-2027> [viitattu 15.5.2024].

ELY-keskus. 2024a. Toimintaympäristön kehittämisavustus. Saatavissa: <https://www.ely-keskus.fi/toimintaympariston-kehittamisavustus> [viitattu 15.5.2024].

ELY-keskus. 2024b. Yritysrahoitus. Saatavissa: <https://www.ely-keskus.fi/yritysrahoitus> [viitattu 15.5.2024].

Esavo. 2023. Itä- ja Pohjois-Suomen erityisaseman turvaaminen on tulevan hallituksen tehtävä. Saatavissa: <https://www.esavo.fi/blogi/ita--ja-pohjois-suomen-erityisaseman-turvaaminen-on-tulevan-hallituksen-tehtava> [viitattu 14.8.2024].

Etelä-Savon maakuntaliitto. 2022. Etelä-Savon älykkään erikoistumisen strategia 2022–2027. Saatavissa: <https://www.esavo.fi/alykkaan-erikoistumisen-strategia-ja-klusterit> [viitattu 18.2.2024].

Etelä-Savon maakuntaliitto. 2023a. Etelä-Savo tähtää tutkimuksessa ja kehittämisessä kunnianhimoiseen kasvuun – maakuntaan TKI-tiekartta ensimmäisenä Suomessa. Saatavissa: <https://www.esavo.fi/ajankohtaista/etela-savo-tahtaa-tutkimuksessa-ja-kehittamisessa-kunnianhimoiseen-kasvuun-%E2%80%93-maakuntaan-tki-tiekartta-ensimmaisena-suomessa> [viitattu 18.2.2024].

Etelä-Savon maakuntaliitto. 2023b. TKI-tiekartta. Saatavissa: <https://www.esavo.fi/tki-tiekartta-1> [viitattu 18.2.2024].

Euroopan komissio. 2024. Cohesion Policy. Saatavissa: https://ec.europa.eu/regional_policy/policy/what/investment-policy_en [viitattu 27.6.2024].

Kallinen, T. & Kinnunen, T. 2021. Etnografia. Teoksessa Vuori, J. (toim.) Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietokanto. Saatavissa <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/> [viitattu 18.7.2024].

KEHA-keskus. 2024. Saatavissa: <https://www.keha-keskus.fi/> [viitattu 15.5.2024].

Kymenlaakson liitto. 2023. Älykkään erikoistumisen strategia. Saatavissa: <https://www.kymenlaakso.fi/maakunnan-kehittaaminen/alykkaan-erikoistumisen-strategia> [viitattu 18.2.2024].

Kymenlaakson liitto. 2024. Maakuntaohjelma 2022–2025. Saatavissa: <https://www.kymenlaakso.fi/maakunnan-kehittaaminen/maakuntaohjelma-2022-2025> [viitattu 18.2.2024].

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2019. Ammattikorkeakoulu-uudistuksen arviointi, loppuraportti. Saatavissa: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161050/okm32.pdf> [viitattu 19.3.2024].

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2024a. Korkeakoulujen ja tiedelaitosten ohjaus, rahoitus ja sopimukset. Saatavissa: <https://okm.fi/ohjaus-rahoitus-ja-sopimukset> [viitattu 15.5.2024].

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2024b. Korkeakoulut, muut julkiset tutkimusorganisaatiot ja tiedelaitokset. Saatavissa: <https://okm.fi/korkeakoulut-ja-tiedelaitokset> [viitattu 5.3.2024].

Rajahonka, M. & Haapaniemi, H. 2024. Digitaalisen talouden vahvuusalajulkaisu 2023. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-344-568-0> [viitattu 14.8.2024].

Rakennerahastot. 2021. Uudistuva ja Osaava Suomi 2021–2027, ohjelmahallinto. Saatavissa: <https://rakennerahastot.fi/ohjelman-hallinto> [viitattu 30.4.2024].

Rakennerahastot. 2023. Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027-ohjelmanmuutos. Saatavissa: <https://rakennerahastot.fi/-/uudistuva-ja-osaava-suomi-2021-2027-ohjelmanmuutos-hyvaksytyt-komissiossa-kolmannen-rahaston-myota-ohjelman-koko-kasvaa-3-2-miljardiin-euroon> [viitattu 25.4.2024].

Rakennerahastot. 2024a. Etelä-Suomi. Saatavissa: <https://rakennerahastot.fi/etela-suomi> [viitattu 14.8.2024].

Rakennerahastot. 2024b. Itä-Suomi. Saatavissa: <https://rakennerahastot.fi/ita-suomi> [viitattu 14.8.2024].

Rakennerahastot. 2024c. Toiminta alueilla. Saatavissa: <https://rakennerahastot.fi/toiminta-alueilla> [viitattu 15.5.2024].

Rakennerahastot s.a. Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027. Saatavissa: <https://rakennerahastot.fi/uudistuva-ja-osaava-suomi-2021-2027> [viitattu 25.4.2024].

Ruokavirasto. 2024. Aineellinen apu ESR+. Saatavissa: <https://www.ruokavirasto.fi/tuet/elintarvikkeet/aineellinen-apu-esr/> [viitattu 27.8.2024].

Xamk. 2023. Opetus- ja kulttuuriministeriöltä yli miljoona euroa Xamkin tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnalle. Saatavissa: <https://www.xamk.fi/opetus-ja-kulttuuriministeriolta-yli-miljoona-euroa-xamkin-tutkimus-kehitys-ja-innovaatiotoiminnalle/> [viitattu 14.8.2024].

Xamk. 2024a. Kampukset. Saatavissa: <https://www.xamk.fi/kampukset/> [viitattu 14.8.2024].

Xamk. 2024b. Strategia. Saatavissa: <https://www.xamk.fi/xamkin-strategia/> [viitattu 14.8.2024].

Xamk. 2024c. Tutkimus ja kehitys. Saatavissa: <https://www.xamk.fi/tutkimus-ja-kehitystoiminta/> [viitattu 4.6.2024].

TKI.fi. s.a. Saatavissa: <https://tki.fi/> [viitattu 26.3.2024].

Tilastokeskus s.a. Tutkimus- ja kehittämistoiminta. Saatavissa: https://www.stat.fi/meta/kas/t_ktoiminta.html [viitattu 5.3.2024].

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2021. Uusiutuva ja osaava Suomi 2021–2027. Saatavissa: www.tem.fi [viitattu 30.4.2024].

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2024a. ELY-keskusten ohjaus. Saatavissa: <https://tem.fi/ely-keskusten-tulosohjaus> [viitattu 30.4.2024].

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2024b. Maakuntien suunnittelu. Saatavissa: <https://tem.fi/maakuntien-suunnittelu> [viitattu 15.5.2024].

Uusiutuva ja osaava Suomi. 2021. EU:n alue ja rakennepolitiikan ohjelma. Saatavissa: https://valtioneuvosto.fi/documents/10616/56906592/Uusiutuva_ja_osaava_Suomi_30092021.pdf/025a960f-af34-76e4-4478-c36820cbeda2/Uusiutuva_ja_osaava_Suomi_30092021.pdf?t=1632997908269 [viitattu 2.11.2023].

Valtioneuvosto. 2020. TKI-tiekartta. Saatavissa: <https://valtioneuvosto.fi/-/1410845/tutkimus-kehittamis-ja-innovaatiotoiminnan-tiekartan-ensimmainen-paivitys-valmistui> [viitattu 26.3.2024].

Valtioneuvosto. 2021. Parlamentaarisen TKI-työryhmän loppuraportti. Saatavissa: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163709/VN_2021_95.pdf?sequence=1&isAllowed=y [viitattu 26.3.2024].

Valtioneuvosto. 2024a. Raha-asiainvaliokunnan istunnot. Saatavissa: <https://valtioneuvosto.fi/paatokset/raha-asiainvaliokunta> [viitattu 15.5.2024].

Valtioneuvosto. 2024b. Hallitusohjelma, 6.3 Nostetaan Suomen TKI-rahoitusta. Saatavissa: <https://valtioneuvosto.fi/hallitukset/hallitusohjelma#/6/3> [viitattu 27.6.2024].

Haastattelukysymykset - TKI ja palvelut, Xamk

Haastateltavana on Xamkin kehitysjohtaja ja vararehtori Kalevi Niemi, joka on toiminut näissä tehtävissä vuodesta 2010.

Kysymykset:

Kuinka merkityksellisiä rakennerahastot ovat Xamkin TKI-toiminnalle?

Minkälaisia haasteita Xamkin TKI-toiminta on kohdannut siirryttäessä vanhasta ohjelmakaudesta uuteen?

Onko Xamkin TKI:n henkilöstö kohdannut haasteita siirryttäessä vanhasta ohjelmakaudesta uuteen?

Mikä TKI -yksikkö valitaan opinnäytetyön tutkimuskohteeksi?

Haastattelukysymykset – Digitaalinen talous (johto), Xamk

Haastateltavana tutkimusjohtaja Noora Talsi Xamkin Digitaalinen talous -yksiköstä. Hän on myös mm. ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry:n jäsen.

Kysymykset:

Kuinka merkityksellisiä rakennerahastot ovat Digitaalinen talous -yksikön toiminnalle (esim. hankesalkut, Xamk strategia)?

Minkälaisia haasteita Digitaalinen talous -yksikkö on kohdannut siirryttäessä vanhasta ohjelmakaudesta uuteen (esim. osaaminen, resurssit, budjetti)?

Minkälainen henkilöstön vaihtuvuus on ollut Digitaalinen talous -yksikössä ohjelmakauden vaihtuessa?

Onko näkemyksesi mukaan yksikkösi henkilöstö kohdannut haasteita siirryttäessä vanhasta ohjelmakaudesta uuteen?

Kysely – Digitaalinen talous (henkilöstö), Xamk

Kysely koski Digitaalinen talouden henkilöstöä, jotka ovat asiantuntijoina ja johdotehtävissä Digitaalisen talouden TKI-projekteissa.

Kysymykset:

Koulutustaustasi

- Peruskoulu
- Toisen asteen tutkinto (ylioppilas tai 2. asteen ammatillinen tutkinto)
- Alempi korkeakoulututkinto (AMK-tutkinto tai kandidaatti)
- Ylempi korkeakoulututkinto (YAMK-tutkinto, DI tai maisteri)
- Tutkijan koulutus (lisanssiaatti tai tohtori)

Kokemus TKI-toiminnasta / hankkeista

- Alle 1 vuosi
- 1–2 vuotta
- 2–5 vuotta
- Yli 5 vuotta

Kummassa maakunnassa olet töissä

- Etelä-Savo
- Kymenlaakso

Missä yksikössä olet töissä

- Digitalia
- Luova talous
- Xentre

Missä roolissa toimit tässä yksikössä

- Asiantuntijana (ml. projektityöntekijät)
- Esihenkilönä
- Johtotehtävissä
- Muu

Kuinka kauan olet työskennellyt tässä yksikössä?

- Alle vuoden
- 1–3 vuotta
- Yli 3 vuotta

Onko kokemus hankevalmistelusta vai toteutuksesta

- Hankevalmistelu
- Hankkeen toteutus
- Hankevalmistelu ja hankkeen toteutus

Minkälainen työsuhde sinulla on tällä hetkellä?

- Toistaiseksi
- Määräaikainen; kuin pitkä työsuhde?

Onko suunnitelmaa käynnissä olevan hankkeen / työsuhteen jälkeen?

- Ei ole
- On suunnitelma tiedossa (esim. uusi hanke, opiskelu, uusi työnantaja), ei Xamk
- Jatkan Xamkissa

Minkälainen ymmärrys sinulla on käynnissä olevasta “Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027” rakennerahasto-ohjelmasta?

- Erittäin hyvä
- Hyvä
- Kohtalainen
- Heikko

Oletko osallistunut tai hakenut käynnissä olevan ohjelmakauden hankehakuihin

- Kyllä
- En
- Osittain

Oletko saanut riittävästi tietoa käynnissä olevasta ohjelmakaudesta (oletko esim. osallistunut maakuntaliittojen ja/tai ELY-keskusten infoihin)

- Kyllä
- En
- Osittain
- Kysymys ei koske minua

Onko osaamistarpeesi muuttuneet käynnissä olevan rakennerahastokauden myötä?

- Kyllä, merkittävästi; miten?
- Kyllä, jonkin verran; miten?
- Ei merkittäviä muutoksia
- Ei ollenkaan
- En osaa sanoa

Millaisia koulutuksia tai valmennuksia pidät tarpeellisina käynnissä olevan rakennerahastokauden kannalta?

- Projektinhallinta
- Rakennerahastot (hallinto jne.)
- Muu koulutus – esim. yrittäjyys, digitaalisuus, kiertotalous, kyberturvallisuus, peliteknologiat, tekoäly
- Ei tarvetta koulutuksille
- En osaa sanoa

Kuinka tärkeänä pidät EU-rahoituksen saamista Xamkin TKI-toiminnalle

- Erittäin tärkeänä
- Tärkeänä
- En kovin tärkeänä
- En lainkaan tärkeänä
- En osaa sanoa

Kuinka tärkeänä pidät Xamkin TKI-yksiköiden välisen yhteistyön käynnissä olevan rakennerahastokauden onnistumisessa?

- Erittäin tärkeänä
- Melko tärkeänä
- Neutraali
- En kovin tärkeänä
- En osaa sanoa

Mitkä näistä/mikä näistä rakennerahastojen kolmesta toimintalinjoista soveltuvat mielestäsi parhaiten yksikkösi TKI-hankkeisiin eli tukevat Xamkin strategiaa (valitse vähintään yksi):

- EAKR:1. Innovatiivinen Suomi
- ESR+: 4. Työllistävä, osaava ja osallistava Suomi
- JTF: 7. Oikeudenmukaisen siirtymän Suomi.
- En osaa sanoa

Perustelut edelliseen vastaukseen?

Haastattelukysymykset – Maakuntaliitot, ELY-keskukset

Haastateltavina ovat Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ja Kymenlaakson liiton rahoitusasiantuntijat, jotka tekevät päätöksiä ja tarjoavat neuvontaa TKI-projekteihin liittyvissä hankehakemuksissa.

Kysymykset:

1. Nykyinen EU-ohjelmakausi 2021–2027:

- Miten arvioisitte käynnissä olevalla EU-ohjelmakaudella 2021–2027 maakuntien (maakuntaohjelmat) tavoitteisiin pääsyä, erityisesti yritysten kasvun, kansainvälistymisen ja syntyneiden innovaatioiden näkökulmasta?
- Mitkä ovat olleet näkemyksenne mukaan merkittävimmät saavutukset ja haasteet käynnissä olevalla ohjelmakaudella, ja mitä oppia kannattaisi ottaa tulevalle ohjelmakaudelle (esim. viestintä, järjestelmä, resurssit, osaaminen)?

2. Tuleva EU-ohjelmakausi 2028–2034:

- Vuonna 2030 pitäisi T%K menojen osuus BKT:sta olla 4 %. Tähän tavoitteeseen pääsemiseksi pitää esim. yritysten yhteistyö korkeakoulujen kanssa olla tiiviistä. Mitä TKI -toimenpiteitä (esim. innovaatiot, kansainvälinen kilpailu, osaaminen, organisaatiot) näkemyksenne mukaan Suomessa tarvitaan tulevalle ohjelmakaudella, jotta edellä mainittuun 4 % tavoitteeseen päästään?
- Minkälaista ns. ylimaakunnallista TKI-yhteistyötä toimijoiden voisi/kannattaisi tehdä tulevalle EU-ohjelmakaudella (esim. hankkeet, toimijat), joka edesauttaisi Suomen kilpailukykyä?

- Viime vuosina ammattikorkeakoulujen TKI-rahoitus on tullut suurimmaksi osaksi rakennerahastoista. Minkälainen näkemyksenne mukaan ELY-keskusten/maakuntaliittojen rooli
- kannattaisi olla ammattikorkeakoulujen TKI-rahoittajana tulevalle ohjelmakaudella?
- Mitkä ovat maakuntanne suurimmat alueelliset kehitystarpeet, jotka tulisi huomioida tulevaisuuden EU-rahoituksessa, jos mietitään yritysten kilpailukykyä ja kansainvälistymistä?
- Miten yksikkönne (ELY-keskus/maakuntaliitto) aikoo varmistaa ja resursoida, että alueelliset tarpeet ja erityispiirteet huomioidaan tulevassa EU-politiikassa?
- Mitkä ovat näkemyksenne mukaan maakuntanne tärkeimmät tavoitteet ja toiveet tulevalle ohjelmakaudelle?